

De kracht van het gebed doet wonderen

*Het model 'Burrswood'
als inspiratiebron voor de praktijk van genezing
in de Rooms Katholieke Kerk*

*Eindwerkstuk in het kader van de bacheloropleiding Theologie Levensbeschouwing,
Fontys Hogeschool Theologie Levensbeschouwing, lesplaats Amsterdam*

*Door E.A.M. Daniëls-Vijverberg
Studentnummer 2072205*

*Begeleid door drs. J.H.A. Brinkhof
19 december 2007
Heemskerk*

Dankbetuiging.

Mijn dank gaat uit naar mijn scriptiebegeleidster, Drs. J. Brinkhof, voor haar lastige vragen, aanwijzingen en opmerkingen, die mijn werk in een wetenschappelijk kader hebben gebracht, voor haar snelle mailreacties, maar vooral voor het bijna dagelijks reageren op mijn werk toen de sluitingsdatum van het inleveren erg dichtbij kwam.

Ook wil ik mijn dank betuigen aan mijn collega's van het Rode Kruis Ziekenhuis te Beverwijk, die mij van de nodige literatuur hebben voorzien.

Mijn zoon Hans Halkes bedank ik voor het implementeren van de lay out in mijn scriptie en voor zijn geduldige uitleg door de telefoon als ik moeite had om op één lijn te komen met de techniek.

Tevens gaat mijn dank uit naar mijn man, die mij gesteund heeft en geduldig heeft verdragen, dat hij de laatste tijd buiten beeld was.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Hoofdstuk 1. Praktijk rond ziekte en genezing in de RK Kerk	3
1.1 Jak. 5, 13-18.	3
1.1.1 Exegese.	3
i) Het gebruik van olie	6
1.2 De ziekenzalving.....	7
1.2.1 De geschiedenis van de ziekenzalving.....	7
1.2.3 Visie na Vaticanum II	8
1.2.4. Huidige praktijk	9
1.2.5. Mogelijkheden en initiatieven.....	10
1.2.6 Veranderende Visie.....	10
1.3 Genezingen door Maria en de heiligen	11
1.3.1 Verschijningen van Maria.....	11
1.3.2. Doel van de verschijningen.....	11
1.3.3 Bedevaartplaatsen, waar genezingen plaatsvinden	11
1.3.4 Erkenning van verschijningen door de Kerk	11
1.3.6 Lourdes	12
1.1.4 Genezingen door heiligen	14
1.1.5 Interview	14
Hoofdstuk 2. Een handreiking.	16
2.1 Dorothy Kerin	16
2.1.1 Introductie	16
2.1.2 De genezingen van Dorothy Kerin	17
2.1.3 Haar opdracht.....	18
2.1.4 De periode van voorbereiding.....	18
2.1.5 Het mysterie van het lijden	19
2.1.6 Haar verhouding tot de kerk.	19
2.1.7 Besluit.	20
2.2. Burrswood.....	20
2.2.1 Inleiding	20
2.2.2 De opzet van het centrum.	20
2.2.3 De opdracht van Dorothy Kerin en Burrswood	21

2.2.4 De genezingsdiensten.....	23
2.2.5 De orden van dienst	23
2.3 Vruchten voor de Anglicaanse Kerk.....	24
2.3.1 Acorn Christian Healing Trust.....	24
2.3.2 ‘A Time to Heal’	25
2.4 WholeCare	26
2.5 Besluit	27
Hoofdstuk 3. Nieuwe mogelijkheden voor de RK Kerk.....	28
3.1 Wat betekent de praktijk van Burrswood voor de RK Kerk?	28
3.1.1 Genezing volgens de Kerk	28
3.1.2 Het gebed	29
3.1.3 Het geloof.....	31
3.2 Voorbereiding voor een genezende praktijk in de kerk	32
3.3 Verwerking van genezende praktijk in vieringen	34
3.3.1 De dienst der genezing.....	34
3.3.2 De Eucharistie	36
3.3.3 De ziekenzalving.....	38
3.3.4 Diensten in instellingen van gezondheidszorg.....	38
3.3.4 Genezing door Maria en de heiligen	38
3.4 Conclusie.....	39
Literatuurlijst.....	41

Inleiding

Als pasgeborene werd ik, nog geen 30 uur oud, met spoed naar het ziekenhuis gebracht. Ik zag niet geel, maar oranje van de galkleurstoffen. Het bleek, dat ik een rhesusbaby was. De behandelende arts was net terug uit de VS, waar hij de techniek geleerd had om mijn bloed te spoelen. Desondanks had ik een zo hoog bilirubinegehalte in mijn bloed, dat mijn hersenen wel beschadigd moesten zijn. Mijn ouders hebben in die tijd veel voor mij gebeden.

Toen ik zeven jaar oud was, werd aan mijn moeder gevraagd mij nog eens mee te nemen naar het spreekuur van de betreffende arts, omdat zijn assistent niet kon geloven, dat ik op school normaal mee kon. Hij kon het niet verklaren, maar zag een normaal, gezond kind.

Was het daardoor, dat ik in de jaren zeventig in verzet kwam, als er tijdens een preek verklaard werd, dat Jezus geen echte wonderen had verricht, maar dat we dat symbolisch moesten zien?

Of kwam het door de bewust ervaren genezing van mijn burn out? Daar was ik in 2000 in geraakt. Ik was in die tijd bezig met New Age spiritualiteit.

Begin augustus 2001 sprak ik met mijn evangelicale broer over de wederkomst van Christus. Hij refereerde steeds aan wat daarover in de Bijbel stond. Toen hij weg was, nam ik zelf de Bijbel ter hand. Wat ik toen las deed mij besluiten heel de New Age van tafel te vegen en voortaan alleen Christus te bekennen. Het was als thuiskomen.

Ruim drie weken later schrok ik van mijn dodelijk vermoeide gezicht in de spiegel. Ik ging naar bed en begon wanhopig God om hulp te roepen. Op hetzelfde moment ging er een scheut door mijn ruggenmerg, van boven naar beneden, zjoef! Schrik, verbijstering, vreugde: “Wat gebeurt hier?”. Toen ik daarvan hersteld was, stond ik op om in de spiegel te gaan kijken. Het lopen ging vanzelf! In de spiegel zag ik een totaal ander gezicht dan vóór de gebeurtenis! Ik was (lichamelijk) genezen!

In mijn zoeken naar een onderwerp voor mijn scriptie, werd mij afgeraden ‘genezing’ als onderwerp te kiezen, omdat ik daar te emotioneel bij betrokken zou zijn. Maar toen ik het boek van de promotie van Harmen de Vries, ‘Om heil en genezing te vinden’, las, ging mijn hart zo open voor wat ik las, dat ik zeker wist, dat ik het alleen daarover wilde hebben. En mijn dringende vraag was: ‘Waarom hoor je zo weinig over genezing in de Rooms Katholieke Kerk?’ Jan Zijlstra claimt regelmatig dat mensen op zijn gebed genezen zijn. De protestantse kerken kennen de dienst der genezing. In evangelicale kerken drijft men duivels uit. Hoe zit het met de Rooms Katholieke Kerk?

De Vries schrijft: ‘Indien de (kerkelijke) dienst der genezing in Nederland al voor het voetlicht wordt gebracht, dan gebeurt dat meestentijds door vertegenwoordigers van een evangelicale of charismatische stroming. Hierdoor dreigt de dienst der genezing eenzijdig in ‘evangelisch’ licht te komen (of te blijven) staan, terwijl hij zijn plek principieel hoort te hebben in de breedte van de kerk’. (einde citaat)

Dorothy Kerin, een Anglicaanse mystica, zei dat in een toespraak in 1957¹ in nu misschien wat ouderwets klinkende bewoordingen als volgt:

¹ R. Farr, *Will you go back?*, Groombridge 1970, pag. 79.

‘Het is nu een uitdaging voor iedere christen om deze gave van onze Heer Jezus terug te brengen in de kerk, want dat is haar thuis, daar hoort ze. Onze Heer Jezus zei: ‘Verkondig de Blijde Boodschap, genees de zieken.....’ In Engeland heeft men deze glorieuze macht laten verkommeren. Hij is niet gebruikt en de vijanden van de Heer hebben het vuur van de kerk gestolen. Maar hoewel deze glorieuze gift verkommerd is, is het nog steeds een levende macht.

De behoefte aan Christus’ genezende werk is zo groot en omdat veel mensen die niet in de kerk gevonden hebben, zijn nagemaakte vormen van spirituele genezing in ons midden ontsprongen. Wij weten, dat op veel plaatsen spirituele genezing een slechte naam gekregen heeft. Er komen allerlei soorten van misbruik en buitensporigheden voor, maar ik wil nederig suggereren, dat je pas een valse munt kunt maken als je een echte hebt om te kopiëren. Daarom: laten wij allen..... die deze boodschap van onze Heer gehoord hebben voortgaan met een toorts vlamvend van liefde zonder vrees dit bekend maken: ‘De levende Christus komt altijd om te genezen en heel te maken. God zij dank.’ (einde citaat)

In deze bachelorscriptie voor theologie en levensbeschouwing aan de Fontys Hogeschool Theologie en Levensbeschouwing lesplaats Amsterdam onderzoeken wij de praktijk van de RK Kerk rond ziekte en genezing. Dat beschrijven wij in het eerste hoofdstuk.

Om een bijzondere praktijk van christelijke genezing te onderzoeken zijn wij zelf naar Burrswood gegaan in het zuidoosten van Engeland. Wij waren zeer onder de indruk van de bijzondere, serene sfeer, die daar heerst en de liefde die wij daar van alle kanten ontmoetten, ook van patiënten en mede-gasten. Het leven en de persoon van bovengenoemde Dorothy Kerin (1889-1963), die dit centrum op aanwijzing van Jezus Christus heeft opgezet, zoals zij zelf steeds zei, was een ware ontdekking voor ons. Wij wijden hoofdstuk 2 aan haar leven en werk en de manier, waarop haar werk in de Anglicaanse Kerk is opgenomen.

Van daar uit hopen wij binnen dit bestek in hoofdstuk 3 naar mogelijkheden van vernieuwing te zoeken voor de praktijk van genezen van Christus in de alledaagse praktijk in de diocesen en parochies van de Rooms Katholieke Kerk, in de hoop, dat dat vrucht mag dragen voor onze noodlijdende Rooms Katholieke Kerk in Nederland..

Hoofdstuk 1. Praktijk rond ziekte en genezing in de RK Kerk

In dit hoofdstuk verkennen we de praktijk rond ziekte en genezing in de RK Kerk.

Een van de bijbelteksten, waar in dit kader veel naar verwezen wordt, is Jak 5, 13-18. Mede daaruit is in de loop van de geschiedenis de ziekenzalving ontstaan. We zullen de ziekenzalving dan ook nader bekijken: de geschiedenis ervan, de visie op dit sacrament voor en na Vaticanum II en de huidige praktijk.

Aan Maria en aan heiligen wordt ook om genezing gevraagd. Die lijn zullen we ook in de beschouwingen betrekken.

Daarna zullen we aan de hand van een interview met een pastor zien, wat hij in de dagelijkse praktijk op het gebied van genezing ervaart.

1.1 Jak. 5, 13-18.

13 Heeft iemand bij u kwaad te *lijden*? Laat hij *bidden*. Is iemand goedgestemd? Laat hij psalmzingen.

14 Is iemand bij u *ziek* laat hij *de oudsten van de vergadering* tot zich roepen en laten *zij* een *gebed* over hem *bidden*, hem met olie zalvend in de naam van de Heer.

15 Dit *gebed* in geloof zal de *doodzieke* redden, opwekken zal hem de Heer. En mocht hij *zonden* hebben gedaan, het zal hem vergeven worden.

16 Belijd daarom elkander de *zonden* en *bidt* voor elkaar, opdat ge genezing vindt.

Met kracht begiftigd vermag een *smeking* van een *rechtvaardige* veel.

17 *Elia* was een mens die net zo te *lijden* had als wij, en in zijn *bidden* *bad* hij, dat het niet zou *regenen*, en er viel geen *regen* op aarde, drie jaar en zes maanden lang 18 En weer *bad* hij en de hemel gaf *regen* en de aarde bracht haar vrucht voort.

(Vert.: Naardense vertaling).

1.1.1 Exegese.

1.1.1.1 Verantwoording van de keuze van de perikoop

De brief van Jakobus bevat voor een groot deel aanbevelingen hoe te handelen of zich te gedragen onder bepaalde omstandigheden. Soms waarschuwt hij de lezer om zich beter te gedragen. Jakobus schrijft zijn brief in de verwachting, dat het einde der tijden snel komt.

In deze perikoop schrijft hij over de kracht van het gebed van de rechtvaardige en dat dat genezing kan bewerkstelligen. Hij beveelt (gelovig) gebed aan in verband met lijden, ziekte en zonden. Het zal blijken, dat dat nog steeds van kracht is.

In de verzen vóór deze perikoop gaat het over heel andere zaken. In de laatste twee verzen begint Jakobus weer met de aanhef: 'broeders en zusters', waarmee hij aangeeft weer op een ander onderwerp over te stappen.

Er is in de brief sprake van inclusio: aan het begin van zijn brief schrijft Jakobus al over bidden en wel: hoe men moet bidden: in vs. 1:6 legt hij er de nadruk op, dat degene die bidt zonder weifelen moet bidden. Wie ‘dubbelhartig’ en ‘onstandvastig’ is (vs. 7) krijgt niet wat hij vraagt. In bovengenoemde perikoop, bijna aan het einde van zijn brief, schrijft hij weer over bidden.

1.1.1.2 Exegese

In deze verzen uit de brief van Jakobus komen vervoegingen van het woord ‘bidden’ en het woord ‘gebed’ alles bij elkaar zeven keer voor. Dat geeft het onderwerp van de perikoop aan.

Vs. 13. Jakobus begint de perikoop, met ellende en geluk: degene, die kwaad lijdt, moet zelf bidden, wie zich goed voelt, wordt aanbevolen God te prijzen. Dat wordt gezien als een uiting van de Geest (Ef. 5:9).

Vs. 14. Als iemand daarentegen ziek is, moet hij de oudsten laten roepen. Dan zullen zij voor hem bidden en hem met olie zalven.

a) De oudsten

Wellicht worden de oudsten erbij geroepen om er zeker van te kunnen zijn, dat er in de Naam van de Heer voor de zieke gebeden wordt en er geen voor-christelijke praktijken worden toegepast¹. Dat zal in die tijd niet ondenkbaar geweest zijn en werd gezien als praktijken van de duivel. Bij het ‘elkaar belijden van zonden’ in vs. 16a wordt dat niet aanbevolen.

In 1 Tim. 3, 1-7 wordt beschreven op grond van welke criteria oudsten gekozen worden. Zij moeten van onberispelijke levenswandel zijn: aan de vruchten kent men de boom. Dat wordt van gemeenteleden ook gevraagd, maar zij worden door de oudsten geleid om steeds verder te groeien in de Heer. De oudsten worden verondersteld rechtvaardigen te zijn. Zij hebben een bijzondere verantwoordelijkheid.. Zij waren waarschijnlijk meer ‘voorgang(st)ers’ in de gemeenten.

b) Ziekte en zonde, vergeven en genezen

Vs. 15 Door het gebed in geloof worden zieken gered en worden zonden vergeven. Het gebed brengt genezing: *opwekken zal hem de Heer*. Hierin schuilt veel kracht.

In dit vers staan vier woorden in verband met elkaar:

-gelovig gebed, -redden, -zondigen, -vergeven.

In vs. 16 staat: -elkaar zonden bekennen, -voor elkaar bidden, -genezen.

De tekst wisselt in vs. 16 van onderwerp. Terwijl in de verzen 14 en 15 gesproken wordt over wat een zieke moet doen, richt Jakobus zich in vs.16 weer tot alle ‘broeders en zusters’, de geadresseerden in de hele brief, al noemt hij ze niet. Ook al heeft de zieke misschien gezondigd, Jakobus spoort zijn broeders en zusters aan vooral hun eigen zonden onder ogen te zien en deze aan elkaar te belijden. De zieke zijn ze door het bidden van de oudsten en de zalving vergeven. De broeders en zusters zullen door het elkaar bekennen van hun zonden genezen worden door voor elkaar te bidden.

Het woord *genezen* wordt hier niet voor de *zieke* gebruikt, wat voor de hand zou liggen, maar voor de *zondaar*!

¹Dr. A. F. J. Klijn, *De brief van Jakobus*, Nijkerk 1992.

c) Zonde toen en nu

‘Zonde’ wordt in deze tijd begrepen als: ‘fundamenteel ongeloof, wantrouwen en verwerping van God en weigeren Hem als het centrum van de werkelijkheid te erkennen¹. Volgens de Bijbel is zonde enerzijds de van God gescheiden en vervreemde toestand van de gevallen mens en anderzijds het opzettelijk ongehoorzaam zijn aan Gods wil in gedachte, woord en daad². Bij Jakobus komt zonde uit begeerlijkheid voort en brengt de dood met zich mee (1: 14-25). Het is een daad, waardoor de Wet wordt overtreden waarin het gebod van de naastenliefde centraal staat (2, 8-9)³. Vergeving maakt weer heel.

d) Bevrijding door het Koninkrijk van God

Jakobus ziet ziekte en zonde kennelijk als nauw met elkaar verbonden. Schillebeeckx⁴ bevestigt dat: de tekenen, die Jezus deed, duiden erop, dat het Rijk van God in de wereld gekomen was: het kwaad werd verdreven. Dat kwam o.a. aan het licht doordat zieken werden genezen. Iemand, die zieken genas, doorbrak die bezetting, zijnde de macht van het kwade, van de duisternis. Jezus deed goede dingen. Hij bevrijdde mensen van de kwellingen van satan. Hij overwon het kwaad.⁵

e) Geloof en gebed

Jakobus gaat in vs.16 door over de waarde van het gebed. Hij zegt zelfs, dat het verzoek, *δεησις* van de rechtvaardige, met kracht begiftigd veel vermag! Daarbij komen het geloof ter sprake en de rechtvaardigheid van de biddende. Dat verwijst naar psalmteksten, die zeggen, dat God luistert naar het gebed van een rechtvaardige. Ps. 34:16⁶, 37:3-4⁷, spec. 4b waar ook in Joh 9:31 naar verwezen wordt⁸. Als een gebed in geloof verricht wordt, zal het de zieke redden. Hier gaat het om geloof en gebed, die samen redding brengen.

Jakobus zet daarna zijn bewering kracht bij door het effect van de gebeden van Elia ten voorbeeld te stellen. Elia wordt daarmee als voorbeeld van een rechtvaardige gegeven, een mens, die net zo te lijden had als wij. Hij wordt verhoord.

f) Elia's profetieën en zijn gebeden

Wat Jakobus schrijft, komt overigens niet overeen met de teksten, waaraan hij refereert: I Kon hoofdstukken 17, 18 en 19. Elia *profeteerde* (sprak woorden van God), dat het Gods wil was, dat het niet meer zou regenen en na drie jaar en zes maanden zei hij tot koning Achab dat het Gods wil was om het weer wel te doen regenen. De *gebeden* van Elia, die verhoord zijn betroffen het tot leven wekken van de zoon van de weduwe (1 Kon. 17, 17-24) en het gebed om het ontsteken van het vuur voor het offer (1 Kon. 18, 20-38, spec. 36-38).

¹ Theologisch zakwoordenboek, Dordrecht 2004.

² Idem lemma ‘zonde’.

³ Theologisch Woordenboek, Roermond en Maaseik, 1958.

⁴ E. Schillebeeckx, *Jezus, het verhaal van een Levende* Bloemendaal 1975, 147.

⁵ Idem 150.

⁶ Rechtvaardigen: de Ene houdt zijn ogen op hen, zijn oren richten zich op hun geroep.

⁷ Bouw op de Ene, doe wat goed is, bewoon de aarde en wees trouw; heb vreugde in de Ene en Hijzelf zal u geven de wens van je hart.

⁸ We weten, dat God zondaars niet verhoort, maar als iemand God vreest en zijn wil doet, die verhoort Hij.

g) Moeilijke tijden en tijden van zegen

Waarom schrijft Jakobus dit dan zo? Hij zegt hier in feite, dat er moeilijke tijden zijn en tijden van zegening en dat die door een rechtvaardige afgesmeekt kunnen worden. Daarbij brengt de aarde nieuwe vruchten voort door de regen. De regen zou voor zegen kunnen staan, die nieuwe vruchten voortbrengt. Het opheffen van de toestand van ziekte en/of zonde kan nieuwe vrucht afwerpen, nieuw leven brengen.

Drieëneenhalf jaar staat in Apoc.11,2 wellicht voor een beperkte tijd, tegenover zeven jaar, waarmee een onbeperkte tijd bedoeld zou worden¹.

h) Opwekken

De uitwerking van het gebed is een reactie van de Heer: Hij wekt de zieke op. Daarmee klinkt het zelf opgewekt worden van de Heer uit de doden mee: het is in het Grieks hetzelfde woord *ἐγείρω*, dat oorspronkelijk: ‘wekken’ betekende.

Maar of met het ‘opgewekt worden van de zieke’ het genezen van de zieke of het sterven en daarna opstaan in heerlijkheid van de Heer wordt bedoeld, wordt niet vermeld. Daarom kunnen beide als mogelijk verondersteld worden: of de zieke geneest of zij sterft: in beide gevallen is zij gered en staat op, in beide gevallen kan er vrucht uit voortkomen. Dus al is dat in mensenogen verschillend, in beide gevallen betekent het nieuw leven. Immers: een zieke die weer gezond is, krijgt weer mogelijkheid om verder te leven op aarde, wie overlijdt, leeft verder in de Heer.

i) Het gebruik van olie

o Olie als geneesmiddel

Olie werd in die tijd algemeen gebruikt voor het reinigen van wonden (vgl. Luc 10:34, de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan.) en hoogstwaarschijnlijk voor allerlei kwalen. Het was een algemeen verkrijgbaar en zuiver product. Dit in tegenstelling tot water, dat wel eens vervuild kon zijn en ziekten kon verspreiden.

o Verhoging door zalving

Olie werd ook gebruikt voor het zalven van mensen tot koning of profeet. Dat was een verhoging van de persoon in kwestie, een teken van uitverkiezing van Godswegen, van toegewijd zijn aan de dienst van God.

Door de zalving wordt de zieke ook verhoogd in de Heer zoals koningen en profeten; een teken van uitverkiezing van Godswegen. Wie toegewijd is aan de Heer wordt apart gehouden, is niet meer van de wereld, maar van God, is ‘heilig’.

o Genezing door zalving

De zieke, die gezalfd wordt *in de Naam van de Heer*, wordt gezalfd met de bedoeling om hem/haar te genezen in de Heer. Zoals Jezus zieken genas, die binnen zijn bereik kwamen, zo wordt ook door gebed en zalving de zieke binnen de sfeer van Jezus gebracht om genezen te

¹ Dr. A. F. J. Klijn, *De brief van Jakobus*, Nijkerk 1992, 98.

worden. In huidige sacramententheologie wordt gezegd, dat het sacrament een ontmoeting met Christus is, die de genade bemiddelt. Hij kan hem/haar dan ook genezen.¹

1.1.1.3 Overweging naar aanleiding van de tekst.

Het bidden voor elkaar, dat wil zeggen: de een voor de ander (elk-ander) verlegt de aandacht van degene die bidt naar de ander. De biddende blijft niet verstrikt in eigen emoties over de eigen (moeilijke) toestand, maar men reikt uit naar de ander om die te helpen met diens moeilijkheden. Het is een vorm van dienstbaarheid. En door die dienst aan de ander verandert de toestand van de zieke of zondaar wezenlijk: die wordt gered/genezen. Maar het verandert ook het leven van degene die bidt: die blijft niet opgesloten in zijn eigen vakje. Diens leven wordt verruimd tot de levens van anderen.

Het voor elkaar bidden schept een band, waardoor men voor elkaar kan openstaan, waardoor men naar elkaar toegroeit. Ook op dat niveau is het genezend: wie gezondigd heeft, wordt weer in de gemeenschap opgenomen.

Deze dienstbaarheid schept gemeenschap: men is van elkaar afhankelijk voor een leven in de Heer, van redding en genezing. Men is verantwoordelijk voor elkaar, betrokken op elkaar, maar ook verantwoordelijk wat betreft zijn eigen gedrag, dat bijdraagt aan de opbouw van de gemeenschap, of deze schaadt. De gemeenschap is als het ware het éne Lichaam (van Christus) in de Geest, die allen bijeen houdt en ieder een eigen plaats in het geheel geeft, waarin niemand gemist kan worden, waarin ieder op eigen wijze mede bepalend is voor het geheel.

1.2 De ziekenzalving

1.2.1 De geschiedenis van de ziekenzalving

In de tijd van Christus werd olie algemeen gebruikt voor wondverzorging (vgl. de parabel van de Barmhartige Samaritaan) en voor de bestrijding van ziekten in het algemeen. Jakobus schreef, dat zieken door de oudsten gezalfd moesten worden ‘in de Naam van de Heer’. (Jak 5,14) Het werd gebruik, dat een bisschop over die olie de zegen uitsprak. Daardoor werd die olie drager van genade. Maar het werd gebruikt voor allerlei ziekten en ongemakken. Ook zelfzalving was gewoon. Uiteindelijk werd de gewijde olie gebruikt zoals tegenwoordig het wijwater gebruikt wordt². Vanaf de derde eeuw kwam de bediening van de zalving meer en meer aan bisschoppen en priesters toe. En de ziekenzalving verschoof naar de laatste zalving. Dat hield verband met het feit, dat men bij de ziekenzalving geacht werd ook zijn zonden te bekennen. Daarvoor kreeg men dan zware boetedoening opgelegd. Om de boetedoening te vermijden, stelde men het bekennen van zonden uit tot kort voor de dood.

Ook omdat men geacht werd zich allerlei geneugten te ontfangen, als men genezen werd: de zintuigen waren door de ziekenzalving immers gereinigd. Zodoende kwam de nadruk van de ziekenzalving in feite te liggen op voorbereiding op de dood³.

In de tiende en elfde eeuw kreeg de Scholastiek, een belangrijke wijsgerige en theologische stroming in de kerk, een steeds dieper inzicht in het fenomeen ‘sacrament’ zijnde de

¹ Theologisch Woordenboek, Roermond en Maaseik, 1958.

² G. Greshake, De ziekenzalving: het zoeken van de weg tussen lichamelijke en geestelijke genezing. *Concilium* (1998) 5 87/88.

³ Idem. 88.

‘onvoorwaardelijke toezegging van God om in een bepaalde menselijke situatie met zijn genade aanwezig en werkzaam te zijn’¹. Men kwam op zeven sacramenten, waarvan de ziekenzalving het belangrijkste werd.

Maar de inhoud van de genade was niet per se genezing van ziekte. De Scholastiek verklaarde de inhoud van de ziekenzalving als ‘de strikt bovennatuurlijke genade van het eeuwige leven bij God’².

Thomas van Aquino sloot lichamelijke genezing niet uit³. Maar ook dat stond in het licht van het zielenheil: als het daarvoor nuttig was, zou God iemand genezen.

Het Concilie van Trente (1548-1563) maakte deze sacramentenleer canoniek, zodat dat de kerkelijke praktijk werd.

In de negentiende eeuw vond die nadruk op de ziekenzalving als voorbereiding op de overgang naar het eeuwige leven zijn hoogtepunt in de theologie. Sommige theologen meenden zelfs, dat een ziekenzalving geen geldig sacrament was, als de zieke genas⁴.

Door Vaticanum II kwam hierin grote verandering⁵. Het zevende sacrament, dat het Heilig Oliesel heette, werd weer naar zijn wortels teruggebracht en als een echte ziekenzalving bedoeld. Het wordt daarna dan ook toegediend bij ziekte en ouderdom. In diverse landen komt het momenteel voor, dat er de nadruk op gelegd wordt, dat het sacrament genezing bewerkstelligt, waarmee het perspectief van de dood helemaal buiten beeld raakt⁶.

1.2.3 Visie na Vaticanum II

De ‘Ordo unctionis infirmorum eorumque pastoralis curae’⁷ (OUI), is afgekondigd door de Romeinse Congregatie voor de Eredienst in 1972. Daarin is een herziene orde beschreven voor pastorale zorg en de zalving van zieken. Maar de helft van het document handelt over de dienst van de kerk aan stervenden. In sommige gevallen, waarin de ziekte *periculose* is, is het antwoord van de Kerk daarop het sacrament. Het woord *periculose*, dat ‘gevaarlijk’ betekent, bracht veel discussie teweeg. In de Codes Iuris Canonici (CIC), het Wetboek van Canoniek Recht van de RK Kerk staat ‘levensgevaarlijk’ (can. 1004 § 1 en can. 1005). In de Engelse vertaling werd het: ‘ernstig’.

De OUI heeft de opvatting van Vaticanum II verwerkt, dat gedoopte gelovigen niet alleen maar object zijn van kerkelijke bediening door gewijde bedienaren. En dat betreft ook de zieken onder hen. Allen werken mee aan bewerking van het heil.

Zieken hebben een bijzondere plaats in de gemeenschap. In de eerste plaats confronteren zij hun omgeving direct met de sterfelijkheid van de mens en brengen zij hun medemensen daardoor tot vragen over het meest wezenlijke van het leven. De ordo noemt dat: ‘wat van boven is’, het

¹ G. Greshake, De ziekenzalving: het zoeken van de weg tussen lichamelijke en geestelijke genezing. *Concilium* (1998) 5, 89.

² Idem 89.

³ Idem 92.

⁴ Idem 92.

⁵ Idem 93.

⁶ Idem 93.

⁷ M. Collins, Het Romeinse rituale: pastorale zorg voor en de zalving van de zieke. *Concilium* (1991) 2, 11.

transcendente¹. Ook ontkomt men niet aan zinvragen en aan de waarheid van ziekte, lijden en dood. Voor christenen vinden ziekte, lijden en dood hun verlossing in het mysterie van de dood en de verrijzenis van Christus.

Het dubbele is², dat zieken enerzijds hun strijd tegen hun ziekte moeten strijden en daarin gedragen worden door de gemeenschap. Het gaat immers om het leven. Anderzijds vinden zij in hun lijden Jezus Christus naast zich. Hij, die als geen ander door het lijden heen gegaan is en uit de dood is opgestaan, die uit Gods kracht de dood heeft overwonnen. Uit dien hoofde ziet de ordo zieken als degenen, die bij uitstek op de meest existentiële wijze kennis bezitten van het paasmysterie.

Enerzijds zegt de ordo, dat zieken genezen kunnen worden, anderzijds dat het lijden met en in Christus zinvol is. (zie ook 2.1.6) Hetzelfde sacrament is enerzijds ziekenzalving om genezing te bevorderen en anderzijds het sacrament voor de stervenden om hen te helpen het aardse leven los te laten en over te gaan naar Gods heerlijkheid. Hierin is de OUI volgens Collins niet eenduidig.

Zieken lijden binnen een gemeenschap van gelovigen. Allen zijn daarbij betrokken in de bevrijding van onze menselijke vergankelijkheid.

Op allerlei manieren staan mensen de zieken bij in hun ziekte, al naar gelang hun positie en deskundigheid. Familieleden, verzorgenden, medici en pastores, allen hebben een eigen functie in het proces. Waar een gemeenschap zich daaraan onttrekt of zich ervan afzijdig houdt, ontstaat volgens de ordo een verschraling van het geloofsleven van de gemeenschap.

De ordo wijst er daarom nadrukkelijk op, dat het weliswaar tegen de geldende cultuur ingaat om zich te bekommeren om zieken en zwakkeren, maar dat *juist daarin* een grote rijkdom schuilt. Want juist wie zich daarin begeeft, zal het mysterie van het ware leven kunnen ontdekken. Hierin is de ordo profetisch, vindt Collins.

1.2.4. Huidige praktijk

Er zijn vanuit de kerkelijke werkzaamheid volgens de ordo diverse diensten aan zieken te noemen: het ziekenbezoek, de rite van de ziekencommunie, de rite van het viaticum, de rite van de aanbeveling van de stervende en de zalving van de zieke. Alleen de zalving mag uitsluitend door een priester worden toegediend. Bij gebrek aan priesters gaan in de praktijk in de meeste gevallen gedoopte gelovigen voor in de genoemde riten.

Behalve de terugloop van het priesterbestand is het ziekenpastoraat ook veel uitgebreider geworden door de vlucht, die de medische wetenschap genomen heeft. Mensen zijn langer ziek en kunnen van zware ziekten genezen. Daardoor worden zieken meer met vragen omtrent leven en dood geconfronteerd dan vroeger. Vroeger werden juist de nabestaanden voor dergelijke vragen gesteld³. In veel instellingen van gezondheidszorg doen pastorale werkers de zielzorg. De vereiste zorg is door het huidige gebrek aan priesters niet meer allemaal op te brengen en goed geschoolde niet-gewijde medewerkers kunnen ook een zegen voor de zieken zijn.

¹ M. Collins, Het Romeinse rituele: pastorale zorg voor en de zalving van de zieke. *Concilium* (1991) 2, 19.

² Idem 19.

³ Idem 19.

Het sacrament (van de ziekenzalving) staat niet los van het leven. Een waar sacrament neemt het voorbij leven op, heiligt het en zendt het uit in de Geest.

Zodoende wordt 'profane' zorg in de heiliging van het sacrament opgenomen en erkend voor wat het is n.l.: 'Rijk van God op aarde' en inspireert het om het leven verder te leven.

1.2.5. Mogelijkheden en initiatieven

In de ordo staan in bepaalde secties teksten, die zeer vruchtbaar kunnen zijn voor zowel de zieke als degenen, die hen begeleiden. Deze teksten kunnen het geloof van hen doen groeien en zijn zeer geschikt om gezamenlijk rondom de zieke te bidden.

Collins pleit er ook met verve voor, dat er in de homilie veel meer catechese gegeven wordt naar aanleiding van Jezus' omgaan met zieken. Het geloof van mensen kan door het begeleiden van zieken zeer verdiept worden.

1.2.6 Veranderende Visie

a) Genezing van de zielen

Welke genezing wordt nu verwacht van deze sacramentele zalving? In oktober 1975 zei paus Paulus VI, dat 'Christus' verlossende liefde alleen de ziel wil genezen, vooralsnog zonder het lichaam te verlaten.' Hij meende, dat het werkingsgebied van de kerk voornamelijk bovennatuurlijk was; 'dat van de sacramenten'. Hij zette een verschil neer tussen medische zorg enerzijds en pseudo-religieuze ideeën en praktijken, die hij als bijgeloof beschouwde anderzijds¹.

b) Scheiding tussen lichaam en ziel?

De scheiding tussen ziel en lichaam, die van Grieks-filosofische oorsprong is, wordt hiermee weer bevestigd, ondanks de tegenspraak in deze van de praktijk van Jezus zelf! Ook in de tekst van Jakobus komt een dergelijk scheiding niet voor. Door paus Paulus VI werd die scheiding daarentegen zelfs sacramenteel genoemd. Dat terwijl theologen en filosofen het er oorspronkelijk over eens waren, dat het bovennatuurlijke zich juist openbaart in deze stoffelijke wereld. Zonder openbaring is er aan mensen niets bekend over het onzichtbare².

Ook de psalmist zingt over lichamelijke genezing (Ps. 30:3). En de 'theologie van het lichaam' van Paus Johannes Paulus II ziet het lichaam juist als uitdrukking van de geest³.

Mary Collins pleit ervoor, dat theologen duidelijk moeten maken, hoe het sacrament genezing bewerkt zonder scheiding van lichaam en ziel. In Afrika maakt men daar geen verschil tussen en ook de huidige geneeskunde erkent de invloed van de geest op het lichaam: zij erkent, dat dat bepalend kan zijn voor wel of niet genezen. Door die duidelijkheid kunnen er in de ordo gebedsteksten worden opgenomen, waarin duidelijk gebeden wordt om lichamelijk herstel, om zo de zieke op krachtige wijze (zie 1.1) te sterken in de strijd om zijn/haar leven⁴.

¹ M. Collins, Het Romeinse rituale: pastorale zorg voor en de zalving van de zieke. *Concilium* (1991) 2, 22

² Johannes Paulus II *Catechism on human love, Cycle 1*. General audiences 20 februari 1980, Pauline Books and Media, 1997 zp

³ Idem zp

⁴ M. Collins, Het Romeinse rituale: pastorale zorg voor en de zalving van de zieke. *Concilium* (1991) 2, 22

1.3 Genezingen door Maria en de heiligen

1.3.1 Verschijningen van Maria

Mariaverering is in de RK Kerk in onze streken wijd verbreid. Deze verering hangt samen met haar verschijningen de afgelopen eeuwen op diverse plaatsen in Europa¹. De eerste door de Kerk erkende verschijning was in 1491 in Les Trois Epis bij Colmar in de Elzas. De laatste bekende verschijningen waren van 24 juni 1981-25 november 2002 in Medjugorje, in het zuiden van Bosnië-Herzegovina, in de tijd van de oorlogen in voormalig Joegoslavië.

1.3.2. Doel van de verschijningen

In alle bedevaartplaatsen heeft Maria boodschappen gegeven: waarschuwingen voor naderend onheil en oproepen tot bekering en boetedoening, vaak met de belofte, dat aan een dreigende situatie een einde zal komen. Zij dringt sterk aan op gebed en een levenswandel in de geest van het evangelie².

1.3.3 Bedevaartplaatsen, waar genezingen plaatsvinden

De bekendste plaatsen waar ook genezingen bij de verschijningen van Maria voorkomen:

- o Rue du Bac te Parijs (1830). De medaille, waarvan de beeldenaars werden getoond door de H. Maagd is wijd verspreid, omdat aan de drager daarvan genezing beloofd werd.
- o La Salette. (1846) Daar is een geneeskrachtige bron ontstaan na haar verschijning³.
- o Lourdes (1858) is een bedevaartsoord om genezing geworden door de bron, die Bernadette Soubirous op Maria's aanwijzing opende. Al spoedig bleek, dat het water uit deze bron geneeskrachtig was.

1.3.4 Erkenning van verschijningen door de Kerk⁴

De Kerk erkent verschijningen als echt wanneer

- o een getuige waarachtig is,
- o de boodschap overeenkomt met het Evangelie,
- o het gebeuren het Evangelie uitstraalt: het mag niet op zichzelf gericht zijn of op bijkomstige praktijken, maar gelovigen naar Jezus Christus brengen en hen aansporen tot naastenliefde,
- o de vruchten moeten zijn: bekering, heiligheid, grotere trouw aan de kerkgemeenschap, en eenheid,
- o de genezingen zijn van secundair belang. Hun 'wonderaspect' moet nauwkeurig onderzocht worden.

Het proces van erkenning is de verantwoordelijkheid van de bisschop van het diocees, waar de verschijning plaatsvindt⁵. Soms wordt de devotie later wel door Rome aanbevolen.

¹ Dom A. Beekman O.S.B., *Verschijningen van Maria in West-Europa 1491-1953*, Heiloo 1959.

² Sinds 1858 zijn in Lourdes 66 wonderen officieel als zodanig erkend, hoewel er per jaar zo'n dertig mensen genezen worden verklaard. Niet iedereen wil zich onderwerpen aan zo'n streng onderzoek. Anderen beschouwen het als een persoonlijke genade en wensen er niet openlijk over te spreken. Lourdes, pelgrimsboek Uitgave: Vereniging Nationale Bedevaarten, 's-Hertogenbosch, 1999 pag. 53

³ Dom A. Beekman O.S.B., *Verschijningen van Maria in West-Europa 1491-1953*, Heiloo 1959, 53

⁴ Nederlandse Bedevaartorganisaties, *Lourdes*, Pelgrimsboek, Editions Tardy, 1999, 31

⁵ Dom A. Beekman O.S.B., *Verschijningen van Maria in West-Europa 1491-1953*, Heiloo 1959, 13

1.3.5 Erkenning van genezingen door de Kerk¹

De erkenning van genezingen loopt over twee instanties:

- o een internationaal medisch comité, dat beoordeelt, of er sprake was van een ernstige ziekte en of de genezing buitengewoon was. In het comité hebben deskundigen op het gebied van de medische wetenschap zitting.
- o Na erkenning door dit comité is het aan de bisschop van het diocees van de genezen persoon om te oordelen over de genezing vanuit het standpunt van het geloof en om een definitieve uitspraak te doen. Dan pas is er sprake van een officieel erkend wonder².

Hoewel voor de Kerk de genezingen van ondergeschikt belang zijn, is dat voor de vele zieken die al of niet naar Lourdes gaan hoogste prioriteit. Door veel gelovigen wordt dat ook gezien als *de* betekenis bij uitstek van Lourdes. Lourdeswater is nog steeds in katholieke huishoudens aanwezig en wordt gebruikt bij ziekte.

Verder moet worden opgemerkt, dat er alleen sprake is van een wonder, als de genezing plotseling is en er geen invloed van de medische wetenschap aantoonbaar is³. Geleidelijke genezing wordt niet als een wonder erkend. De verhalen en het geloof van de genezene en diens omgeving worden buiten beschouwing gelaten⁴, evenals verandering in het leven van de genezene, die het gevolg is van de genezing, hoewel dat moeilijker te onderzoeken is. De criteria voor de erkenning van een genezing zijn verschoven van aanvankelijk bijna uitsluitend erkenning op religieuze gronden naar nu vrijwel uitsluitend op medische gronden. Het verhaal van de ziekte en de mens telt niet⁵. Het is de vraag, of daarmee recht gedaan wordt aan wat er o.a. in Lourdes bewerkstelligd wordt aan genezing.

1.3.6 Lourdes

Omdat Lourdes hier te lande zo bekend is, wordt deze bedevaartplaats nader beschouwd.

a) De geschiedenis

Tijdens haar verschijningen aan Bernadette Soubirous in 1858 gaf Maria een aantal opdrachten: om een kapel te bouwen, processies te houden, te bidden voor zondaren, te drinken van de bron en in het water te baden. Zij gaf daarbij geen belofte van genezing.

In de Pyreneeën leefde in die tijd wel de gewoonte, om genezing te zoeken door het water van bronnen⁶. Die werden met het woord hount ‘oog’ of als het ‘oog van de fee’ aangeduid’. Deze praktijk was animistisch en magisch, vermengd met christelijke elementen. Voor veel armen was er geen andere mogelijkheid om gezondheid te verkrijgen: artsen waren te duur. Kerken waren vaak te ver weg om het animistische en magische praktijken te verdringen

¹ Dom A. Beekman O.S.B., *Versijningen van Maria in West-Europa 1491-1953*, Heiloo 1959, 52.

² Sinds 1858 zijn in Lourdes 66 wonderen officieel als zodanig erkend, hoewel er per jaar zo’n dertig mensen genezen worden verklaard. Niet iedereen wil zich onderwerpen aan zo’n streng onderzoek. Anderen beschouwen het als een persoonlijke genade en wensen er niet openlijk over te spreken. Nederlandse Bedevaartorganisaties, *Lourdes*, Pelgrimsboek, Editions Tardy, 1999, 53.

³ Harris, Ruth *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam, 1999, 334.

⁴ Idem 320.

⁵ Idem 320-321.

⁶ Harris, Ruth *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam, 1999, 302.

De verschijningen van Maria aan Bernadette hadden al meteen de aandacht getrokken. Toen er genezingen door het water in Lourdes bekend werden, was de toeloop al snel groot.

b) De genezingen en de Kerk

Aanvankelijk gebruikten mensen het water zonder enig ritueel. Ze wisten zich ermee, goten het over het zieke lichaamsdeel, dronken het of baadden zich erin: er was al snel een primitief bad. Velen namen voor dat doel ook water mee naar huis en ook daar zijn mensen door genezen¹. Niet iedereen schreef de genezing aan Maria toe, maar anderen ook wel². Genezingen, die meer bekend werden in een gemeenschap en daar bekering teweeg brachten, hebben het fenomeen Lourdes meer ingebed in de katholieke kerk³. Rond 1870 legde de Kerk meer nadruk op genezingen, die door gebed tot stand gekomen waren om de aandacht meer op Maria gericht te krijgen i.p.v. op het water⁴.

c) Genezingen door het Heilige Sacrament⁵

Er zijn ook verhalen van genezing door het Heilig Sacrament. Sommigen verkregen die door het ontvangen van de communie, anderen door het kijken ernaar en anderen, door de sacramentsprocessie. Soms werd daarbij de monstrans op de zieke gelegd.

d) Verzet van de medische wetenschap

Er kwam verzet, soms zelfs fel verzet van de kant van de (medische) wetenschap tegen deze pelgrimages om genezing in Lourdes. Er was in Frankrijk een sterke antiklerikale stroming, waarvan Emile Zola een exponent was. Zij schreven alles aan suggestie van vrouwen met nerveuze stoornissen en hysterie toe. De pogingen om aan de pelgrimages een einde te maken zorgden er juist voor, dat er steeds meer mensen naar Lourdes kwamen. Doordat de standpunten fel verdedigd werden en men elkaars beweringen trachtte te verketteren, kwamen medische wetenschap en religie tegenover elkaar te staan. Maar zij hadden ook invloed op elkaar. De strijd was een stimulans voor de ontwikkeling van de psychoanalyse⁶ en de geestelijkheid kreeg meer aandacht voor de medische kant van het genezingsverhaal. Dat werd later erg ver doorgevoerd. Er waren ook artsen, die zich bekeerden door wat ze hadden gezien⁷.

e) Onderzoek naar de genezingen

Al snel werd er een Bisschoppelijke Commissie ingesteld onder leiding van Laurence om de genezingen te onderzoeken. Er werd alleen een arts geraadpleegd, als dat noodzakelijk leek. In 1862 werd dat onderzoek afgesloten en werden er 8 genezingen erkend. Daarbij was ook gekeken naar de impact die een wonder in de gemeenschap van de genezene had. In 1883 is het Medisch Bureau opgericht om genezingen te gaan beoordelen, waarschijnlijk door de paters van Garaison⁸. Dit werd voornamelijk door artsen bemand, waaruit kan worden opgemaakt, dat de strijd tussen religie en medische wetenschap zijn invloed had gehad. Ook nu nog zijn het de medici, die eerst over het onverklaarbare van een genezing beslissen.

¹ R. Harris, *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam, 1999, 305.

² Idem 309.

³ Idem 310.

⁴ Idem 307.

⁵ Idem 320, 327-328, 357.

⁶ Idem 375.

⁷ Idem 305 en 356.

⁸ Idem 338.

1.1.4 Genezingen door heiligen

Heiligen worden in de Kerk vereerd met de bedoeling, dat de gelovigen deze mensen met hun gelovige levenswandel tot voorbeeld nemen voor hun eigen leven. Bij de zaligverklaring van een persoon wordt door de RK Kerk als eis gesteld, dat er een wonderbaarlijke genezing heeft plaatsgevonden; bij diens heiligverklaring nog minstens twee¹.

Van oudsher (2de eeuw) bleef men martelaren en later heiligen aanroepen om genezing af te smeken. Men had weinig besef van hygiëne en de geneeskunde was niet zo hoog ontwikkeld²

a) Het Mystieke Lichaam van Christus.

De verering door de Kerk van haar heiligen heeft te maken met wat de theologie het ‘Mystieke Lichaam van Christus’ noemt³: er bestaat een grote zekerheid, dat de heiligen in het hiernamaals leven in gemeenschap met Christus. Zij kunnen bij Hem dus voorspraak doen om de mens op aarde, die ook deel uitmaakt van het ‘Mystieke Lichaam van Christus’, in diens nood te helpen. De vraag om genezing is dan een heel voor de hand liggende.

b) Geneesheiligen

Het boek ‘Geneesheiligen in de Lage Landen’ geeft een overzicht van de geneesheiligen, die in de Lage Landen vereerd werden, uitgaande van de ziekten en kwalen waarvoor zij werden aangeroepen. Daarbij wordt ook beschreven, met welke voorwerpen zij werden afgebeeld, welke rituelen volvoerd moesten worden om genezing te verkrijgen etc. etc. De reden, dat zij voor een bepaald ziekte of kwaal werden aangeroepen betrof a) hun levenswandel⁴, b) ziekten, waaraan ze zelf geleden hadden⁵, of c) een naam, die deed denken aan een lichaamsdeel⁶.

c) Verdrongen door het geloof in de medische wetenschap

Op de site van katholiek nederland.nl was het enige, dat te vinden was over ‘genezen’ het lemma ‘geneesheiligen’. Het commentaar erbij meldde, dat zij in deze tijd niet meer werden aangeroepen, omdat de medische wetenschap zo’n vlucht heeft genomen.

Voor genoemd boek heeft dan ook de bedoeling om een vroeger wijd verspreid gebruik te boekstaven, mede omdat veel fenomenen, die in onze cultuur nog aanwezig zijn door het kennen van deze volksdevotie begrepen kunnen worden.

1.1.5 Interview

Om dicht bij de praktijk van genezing in de RK Kerk te komen ben ik op zoek gegaan naar iemand, van wie ik uit de eerste hand ervaringen kon optekenen. Bij mij in de buurt woont een pastor van 63 jaar oud, van wie ik weet, dat hij een fervent Mariavereerder is. Hij is bovendien al zeer veel keren naar Lourdes geweest als begeleider van de nationale bedevaart van de Vereniging Nationale Bedevaarten (VNB). Uiteraard heeft hij in de parochie waar hij werkt vele ziekenzalvingen gedaan. Aan hem heb ik een paar vragen mogen stellen.

¹ Wikipedia lemma ‘zaligverklaring’

² J. Claes, A. Claes, , K. Vincke, *Geneesheiligen in de Lage Landen*, Leuven 2005, inleiding.

³ Idem, inleiding

⁴ bijv. H. Elisabeth van Hongarije deed veel aan armenzorg, werd afgebeeld met o.a. een bedelaar en werd door armen/bedelaars vereerd idem 73.

⁵ bijv. H. Odilia van Hohenburg was blind geboren. Na haar doop kon zij weer zien. Zij werd aangeroepen voor oogziekten, idem 167.

⁶ bijv. H. Ermelindis van Meldert werd aangeroepen voor armpijn, omdat de eerste letters van haar naam overeenkwamen met het dialectwoord voor arm: ‘erm’, idem 23.

Op de vraag, of hij genezingen meegemaakt heeft op de vele Lourdesreizen, die hij meegemaakt heeft, was het antwoord, dat hij nooit echt dramatische genezingen heeft gezien. Wel heeft hij bij veel mensen opgemerkt, dat hun ‘hun leven op orde is gekomen’. Gebroken mensen gaan geheeld naar huis. Niemand gaat daar hetzelfde weg als zij gekomen is. Hij ziet ook dat als een vorm van genezing.

Nederlandse Bedevaartorganisaties, *Lourdes*, Pelgrimsboek, Editions Tardy, 1999, Hij zag dat vooral gebeuren in de accueils, waar veel mensen als vrijwilliger de zieken verzorgen en artsen en priesters in ruime mate aanwezig zijn. De aandacht voor de hele mens, waarbij op een onthaaste manier met de zieken wordt omgegaan, werkt ook genezend. Daar wordt geen rolstoel voortgeduwd, maar ‘jij’ wordt daar voortgeduwd. Wel is hij ervan overtuigd, dat het nog steeds mogelijk is; dat het wonder nog steeds kan gebeuren. De Kerk gaat er uiterst voorzichtig mee om. Des te overtuigender zijn de erkende wonderen uit het verleden. Maar het blijft nog steeds een genade van God. We moeten het aan Hem overlaten.

Een andere vraag ging over het pelgrimsboek van Lourdes. Daarin wordt gewezen op bekering en boetedoening en op de mogelijkheid om te biechten¹. Is dat normale praktijk in Lourdes? Dat blijkt niet het geval te zijn. Wel heeft het hem verbaasd, dat het in Lourdes vaak voorkomt, dat mensen hem op straat aanspreken, omdat hij door zijn boordje als priester herkend wordt. Lopend in de winkelstraat is er meer dan eens een biechtgesprek ontstaan.

In Lourdes is handoplegging regelmatige praktijk. De vraag was, hoe hij die handeling liturgisch gesproken kwalificeert.

Hij ziet de handoplegging, die daar gegeven wordt, als een ‘heilzaam teken’.

Hij heeft grote waardering voor dergelijke handelingen en voor het sacrament voor de zieken, omdat hij het zo zeer ervaart als een nabij-zijn van de ‘hemel’ bij de zieke.

Op 27 oktober 2007 was er in de parochiekerk een dienst met ziekenzalving, voorafgegaan door een bijeenkomst ter voorbereiding. Op de vraag, of hij meent, dat het noodzakelijk is, dat de mensen biechten, die de ziekenzalving willen ontvangen, antwoordde hij, dat, geredeneerd van Jak. 5, 14-15, in het sacrament zelf de vergeving besloten ligt. Er staat immers niet: ‘Nadat de zieke *aan een priester* zijn zonden bekend heeft, zijn ze vergeven’. Er staat: ‘Mocht hij zonden hebben gedaan, het zal hem vergeven worden’. Dus al is het sacrament van de biecht voorgeschreven bij een ziekenzalving, hij beschouwt het als inclusief bij de zalving behorend.

Op de vraag, of hij gelooft, dat ook door de ziekenzalving mensen genezen kunnen worden, moet hij vaststellen, dat hij dat in de praktijk niet zo ziet. Hij ziet wel, dat mensen er kracht door krijgen. Dat vindt hij al heel mooi.

Maar dat mensen genezen door het sacrament beschouwt hij niet als onmogelijk. Als God het wil zou het kunnen gebeuren. Hij laat het open.

¹ Nederlandse Bedevaartorganisaties, *Lourdes*, Pelgrimsboek, Editions Tardy, 1999, 145.

Hoofdstuk 2. Een handreiking.

In dit hoofdstuk zullen we een bepaalde praktijk m.b.t. genezen in beschouwing nemen. Deze praktijk is op een bijzondere wijze opgezet door Dorothy Kerin. Zij was een Engelse mystica. Zij heeft haar mystieke ervaringen vorm gegeven in een centrum voor gezondheidszorg, Burrswood genaamd, dat gevestigd is in Zuid-Engeland.

Haar visie op genezing was alomvattend en betrof o.a. ook de onderlinge verhoudingen tussen de kerken. Die aspecten zullen we in dit hoofdstuk in ogenschouw nemen.

Haar visie wordt in een breder verband uitgedragen in o.a. The Acorn Healing Trust, een stichting, die tot doel heeft de visie van Dorothy Kerin in de Anglicaanse Kerk te doen wortelen. Dit heeft geleid tot een rapport en handboek: 'A Time to Heal', waarin richtlijnen worden aangereikt voor een praktijk van genezend handelen in de Anglicaanse Kerk. Deze ontwikkelingen komen in dit hoofdstuk ook ter sprake.

Wij zullen het hoofdstuk afsluiten met een visie op gezondheid en genezing, zoals die uit de praktijk van Dorothy Kerin en Burrswood en aanverwante organisaties is gegroeid.

2.1 Dorothy Kerin

2.1.1 Introductie

Dorothy Kerin werd geboren op 28 november 1889 in Walworth, Londen. De familie was lid van de Anglicaanse Kerk. Door de wonderbaarlijke genezing op haar sterfbed werd zij bekend in heel het Verenigd Koninkrijk. Die genezing was het definitieve begin van een leven als mystica. Zij kreeg visioenen van allerlei aard, waarin zij regelmatig een direct contact met Jezus Christus ervoer, zoals zij zelf schrijft. Deze visioenen waren richtinggevend voor haar handelen. In de bijlagen zullen ter illustratie daarvan diverse visioenen, zoals zij ze heeft beschreven, worden opgenomen. Haar inzichten vinden we terug in de opzet van het definitieve centrum, dat zij te Burrswood stichtte.

De waarde van visioenen¹

In de Kerk is men al lang bekend met visioenen en met de afwijkingen daarin zoals illusies en hallucinaties. Ook wordt er rekening mee gehouden, dat eigen verbeelding het visioen kan beïnvloeden.

Van belang is de houding van degene, die ze krijgt. Is die persoon waarheidlievend en nuchter? Wil hij rekenschap afleggen en zich onderwerpen aan het oordeel van de Kerk? Geeft hij mensen, die ze niet willen geloven de ruimte?

Positieve criteria zijn de heiligheid van de persoon, de overeenkomst met de geestelijke ontwikkeling van de persoon en de begunstigen, die God blijkbaar aan zijn vertrouwelingen schenkt, het volkomen onthecht zijn aan de visioenen, de dienstbaarheid van de persoon, de bijdrage van diens inzichten aan het leven en de leer van de kerk.

Een andere benadering betreft vragen over de visioenen in relatie tot de leer en de traditie van de kerk. Komen de visioenen overeen met de openbaring of de leer van de kerk? Gaan ze in tegen

¹ Theologisch Woordenboek, Roermond en Maaseik, 1958.

de geloofsgeest of tegen Gods geboden? Hebben ze betrekking op onbelangrijke zaken of komen voorzeggingen niet uit? Ook als ze gebeuren onder vreemde of uitzonderlijke omstandigheden worden ze afgewezen.

Altijd gaan de publieke openbaring, die met de apostelen is afgesloten, en de leer van de kerk boven visioenen, die iemand krijgt. Private openbaringen zijn in de eerste plaats belang voor de persoon, die ze krijgt.

2.1.2 De genezingen van Dorothy Kerin

Toen Dorothy Kerin twaalf jaar was, overleed haar vader. Door haar overgrote gevoeligheid kampte ze als gevolg daarvan met een erg zwakke gezondheid. Daardoor ging ze heel weinig naar school. Ze werd naar diverse instellingen gebracht om te genezen, maar dat gaf soms slechts tijdelijk verlichting.

a) Eerste genezing

Op haar zeventiende werd ze ziek. Vanaf die tijd lag ze alleen nog maar op bed. Op haar tweeëntwintigste had ze pleuritis, tuberculose, diabetes en ze was blind en doof. De diagnose meningale tuberculose was gesteld.

Op de avond van 17 februari 1912 zei haar behandelend arts, dat de familie geroepen moest worden, want ze zou die nacht gaan overlijden.

Maar die nacht ging ze overeind zitten¹, kwam haar bed uit en ging eten. De arts werd geroepen en constateerde, dat zij geheel en al gezond was. Ze had zelfs weer een gezond lichaam en een normaal gewicht. Hij kon het niet verklaren.

Ook haar moeder en enkele andere personen, die erbij geweest waren, legden getuigenis af van deze gebeurtenis. Haar moeder getuigt bovendien dat haar dochter Dorothy opvallend geduldig was tijdens haar ziekteperiode en dat zij het een voorrecht vond om te lijden met Christus. Ook getuigt haar moeder van een wonderbaarlijke sfeer in de ziekenkamer tijdens de twee weken vóór haar genezing. Soms straalde Dorothy's gezicht een bovenaards licht uit.

Door de berichten in de kranten in het Verenigd Koninkrijk, o.a. in The Evening News van 20 februari 1912 werd zij bekend als 'the miracle girl'.

In de periode van 4 februari 1912 tot en met haar genezing op 18 februari lag Dorothy Kerin in coma. Op 4 februari had zij een prachtige belevenis bij het ontvangen van de Heilige Communie. Daarna maakte zij in de geest een 'langdurige reis', zoals ze zelf schrijft. (zie bijlage nr. 1). Die periode van 4-18 februari noemde zij zelf: 'my beautiful day'.

b) Tweede genezing

In 1913 werd ze gewelddadig beroofd, waardoor ze een schedelbasisfractuur en een gescheurd trommelvlies opliep. Ze werd een maand in bed verpleegd. Tien dagen na de overval steeg haar temperatuur naar 40° C. De verpleegkundige belde de arts. Iedereen in de kamer voelde een onzichtbare Aanwezigheid en zag, dat Dorothy in trance raakte. In haar visioen kreeg zij de verzekering, dat zij later helemaal zou genezen. Hierna was haar temperatuur gezakt tot 37,5° C. De hoofdpijn en bloedingen waren hevig en ze werd helemaal doof. Opeens hoorde ze een engelenkoor waarin ze werd opgenomen. Na het visioen verklaarde haar arts haar geheel genezen en diezelfde dag wandelde ze drie kilometer.

¹ Zie ook: R. Harris, *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen, Amsterdam, 1999 322.

c) Derde genezing

De derde keer werd ze wonderbaarlijk genezen van een zware verkoudheid en een maagzweer. Ze had vreselijke pijn en in wanhoop riep ze om 'de God van Liefde' om meer geduld en een beetje slaap. Haar gebed werd verhoord en toen ze wakker werd was ze vrij van pijn en geheel genezen. Net als de vorige keren was er geen herstelperiode nodig.

2.1.3 Haar opdracht

Zelf had zij na haar eerste genezing het gevoel, dat God er een bedoeling mee had. Omdat de belangstelling overweldigend was, logeerde ze enkele weken elders. Daar werd de bedoeling van haar genezing aan haar geopenbaard in visioenen (zie bijlage nr. 2). De opdracht was: 'zieken te genezen, bedroefden te troosten en geloof te brengen bij hen, die niet geloven'. En verder, dat ze het verder moest vertellen: 'Go and tell'

2.1.4 De periode van voorbereiding

Zij leefde 14 jaar lang onder de spirituele leiding van een priester, Dr. Langford-James. Tijdens zijn theologiestudie had hij speciaal studie gemaakt van de mystiek. Dat had hem het onderscheidingsvermogen gegeven, dat nodig is voor het spiritueel begeleiden van een mystica zoals Dorothy. Hij was haar aanbevolen door een vriend van Dorothy.¹

In die tijd kreeg zij ook de schoolopleiding, die zij gemist had door haar zwakke gezondheid tijdens haar tienerjaren. Verder kreeg zij tijd voor rust en gebed waarbij zij ook leerde Gods tijd voor iets af te wachten.² Later zei ze: 'One's soul has to be possessed in patience'.³

Ook moest zij leren onderscheiden, waar de grenzen van dienstvaardigheid lagen⁴. Zoals voor de meeste mensen, die zorgen voor anderen, had ook Dorothy Kerin moeite om 'nee' zeggen.

Van 7-11 december 1915 ontving zij geleidelijk de stigmata⁵, een zeer pijnlijke ervaring. Elf geestelijken legden hiervan schriftelijk getuigenis af op verzoek van haar begeleider⁶. Tot dan toe hadden alleen heiligen in de RK Kerk de stigmata ontvangen.

Op aandringen van haar begeleider deed ze ook de geloften van gehoorzaamheid, armoede, en kuisheid. In haar bezwaar, dat zij dan geen kinderen zou krijgen, werd voorzien: in 1941 kreeg zij 9 baby's te verzorgen, die zij allemaal geadopteerd heeft⁷.

Gaandeweg werd haar duidelijk, op wat voor manier God wilde dat zij Hem zou dienen. En zij leerde, dat Gods gaven alleen ontvangen konden worden *door gebed en geloof in overeenstemming met zijn Wil*.

¹ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 60.

² Idem 77.

³ Idem 29.

⁴ Idem 78.

⁵ Idem 69.

⁶ Idem 70-72.

⁷ D. Kerin, *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952, 49-50.

2.1.5 Het mysterie van het lijden

In een periode dat het zeer druk was, kreeg Dorothy borstvliesontsteking. De specialist schreef absolute rust voor. Dorothy begreep niet, dat haar dit overkwam terwijl ze op dat moment zo hard nodig was.

Ze schrijft: ‘There was a reason, however, and in these weeks the *mystery of pain and suffering* was constantly in my mind. *None of us can fully understand it, nor shall we whilst we are still on earth.* It seemed to me, that *this sickness was not my own, but something to be shared and thrown into the common pool of suffering*, and offered perhaps in some tiny way, as *a drop in the filling up of the Cup.*’ (Cursivering E. D-V)¹. Later schrijft ze, dat ze in dit geval lessen had moeten leren, die alleen op die manier geleerd konden worden.

2.1.6 Haar verhouding tot de kerk.

Heel haar leven heeft Dorothy Kerin een goede band gehad met de (Anglicaanse) Kerk. Zij zag daarin het Lichaam van Christus, waar doorheen Hij werkt.

Met sommige bisschoppen en priesters had zij een goede persoonlijke band. Ze werkte nauw samen met de bisschop van Woolwich en was goed bevriend met bisschop Philip Loyd van Nasik, India. Van de laatste vroeg ze altijd om zijn visie bij belangrijke beslissingen. Ieder nieuw huis of nieuwe aanbouw werd vóór gebruik door een bisschop feestelijk ingezegend.

Verder heeft ze veel steun gehad van geestelijken, die in de buurt van haar huizen woonden. Zij vierden er de Eucharistie, dienden de ziekenzalving toe en hielden genezingdiensten. Er vonden veel wonderbaarlijke genezingen plaats. Ook werd haar later toegestaan voortdurend geconsacreerde hosties in huis te hebben voor de zieken.

Later, toen Dorothy tijdens de genezingsdiensten zelf de handen oplegde, stond er altijd een priester naast haar met zijn hand op haar schouder. Daarmee wilde ze duidelijk maken, dat niet *zij* genas, maar dat Christus genas dóór zijn Kerk². Zij was maar ‘een stukje pijp’.

a) De Eucharistie.

Haar eerste genezing zette in met het ontvangen van de H. Communie door een priester op 4 februari 1912 (zie bijlage nr. 1). Op 11 maart, ruim drie weken daarna werd ze door een stem gewekt en naar de kerk geroepen. Daar, in een visioen rond de hostie en de kelk, droeg ze mensen voor wie haar gebed was gevraagd, woordeloos aan God op (zie bijlage nr. 3). Ze bleken alle drie genezen te zijn. Door al deze ervaringen hechtte Dorothy een groot belang aan de Eucharistie.

b) Oecumene

Dorothy Kerin droeg de oecumene een warm hart toe. Ze had geleerd, dat Christus hield van allen, die Hem toegewijd waren, ongeacht van welke kerk of denominatie zij lid waren (zie bijlage nr. 5). Dat voerde ze in haar werk door.

Geheel in die lijn getuigt ze in een toespraak in 1959 voor een grote groep geestelijken van de verschillende Zweedse kerken van haar vreugde over de uitstekende onderlinge samenwerking.³

¹ D. Kerin, *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952, 31

² M. Maddocks, *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 177

³ D. Kerin, *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952, 178

2.1.7 *Besluit.*

Door haar ervaringen en visioenen ontstonden er bij Dorothy Kerin inzichten over de wijze, waarop mensen genezen werden. De kerk met zijn sacramenten was daarbij van groot belang. De genezende kracht die in de kerk aanwezig is¹, de samenwerking rondom genezing tussen de kerken en allen die Christus zijn toegewijd, de samenwerking op basis van gelijkheid tussen geloof en medische wetenschap, waren ongehoorde zaken in haar tijd en is ook nu bij lange na nog niet vanzelfsprekend. In de huizen, die zij opzette, heeft zij dat, ondanks alle tegenstand tegen die nieuwigheden, consequent doorgevoerd.

De manier waarop zij werkte is indrukwekkend en voor allen die werken in dienst van God van groot belang, maar past niet in de lijn van deze scriptie. Daarom heb ik deze voor belangstellenden als bijlage (nr. 8) opgenomen.

2.2. **Burrswood**

2.2.1 *Inleiding*

Burrswood is een christelijk genezingscentrum in Engeland op de grens van Sussex en Kent in het plaatsje Groombridge. Het centrum is gevestigd op een landgoed, dat Dorothy Kerin in 1948 kocht om daar haar bediening van het genezen van zieken, die zij in Londen in de wijk Ealing was begonnen en daarna in Speldhurst had opgezet, voort te zetten. In 1963, toen zij overleed, was het een prachtig centrum, waar ook een kerk, toegewijd aan Christ the Healer deel van uitmaakte².

2.2.2 *De opzet van het centrum.*

Het centrum bestaat uit een officieel erkend ziekenhuis met 35 bedden en een gastenverblijf voor 16 gasten. Het ziekenhuis biedt alle medische zorg behalve chirurgie en psychiatrie.

Het werkmodel is holistisch: er wordt gewerkt aan genezing van de *hele* mens. Dat betekent, dat er een professionele staf is bestaande uit artsen, pastores van diverse christelijke richtingen, verpleging, psychotherapie en fysiotherapie. Voorts is er een huishoudelijke dienst, een technische dienst, de dienst tuinverzorging, een groep vrijwilligers van kerken uit de omgeving en een grote groep mensen overal ter wereld, die dagelijks bidden voor variërende (beroeps)groepen van het huis of voor één of meerdere patiëntenkamers.

Al deze disciplines worden in hun zorg voor de patiënt of de gast gelijk gewaardeerd. Daarachter zit de visie van Dorothy Kerin: Christus gebruikt allen om de mens, die om genezing komt, te dienen en te helen.

Dat begint al bij de hartelijke ontvangst in het prachtig ingerichte gebouw, met een privé-kamer voor iedere patiënt of gast. Wij werden bij aankomst naar onze kamer gebracht en onderweg rondgeleid. Wij kregen de kamer, die in de tijd van Dorothy Kerin de logeer-kamer was van bisschoppen, die er verbleven. Deze was naast de privé-kapel van Dorothy, die weer naast haar

¹ M. Maddocks, *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 177

² Mijn man en ik hebben daar afgelopen zomer 11 dagen verbleven. Wij waren daar als participanten.

kamer was. De kapel mocht nu door de gasten gebruikt worden voor privé-kapel Daar hebben wij ook gebruik van gemaakt.

Overall in het centrum stonden steeds verse bloemen, de gazons en tuinen waren prachtig, de ruimten opvallend schoon, het eten was heerlijk. De maaltijden werden met patiënten en andere gasten gezamenlijk genoten. Al deze zaken zijn door Dorothy Kerin bewust zo bedoeld. Zij heeft ingezien, dat schoonheid, stilte en rust een waarlijk therapeutische omgeving scheppen, die zijn uitwerking heeft op het geestelijke vlak. En inderdaad: wij vonden de aangename, rustige omgeving een verademing voor de ziel.

Daar komt bij de liefde en de aandacht, die mensen ervaren, de rust en de vrede van de plaats zelf, die ons meteen bij binnenkomst opvielen en ook door patiënten en gasten vaak genoemd worden als zij hun ervaringen op schrift stellen.

Die aandacht uitte zich ook al heel snel, toen de Nederlands sprekende Anglicaanse predikant zich diezelfde middag aandiende en vroeg wat onze wensen waren. Dat mondde uit in een afspraak voor de volgende morgen om koffietijd. Daarbij kwam mijn studieuze interesse voor Burrswood meteen ter tafel. Die werd ruimschoots gehonoreerd.

Bovenop de algemene zorg en aandacht voor de mens komt de specialistische zorg van de diverse disciplines, waar de aandacht, het goede luisteren en de onvoorwaardelijke liefde de basis vormen voor de behandeling.

Het pastoraat in Burrswood werkt in overeenstemming met de visie van Dorothy Kerin in volledige oecumene. Van patiënten en gasten wordt niet gevraagd of zij religieus zijn. Ongeveer de helft is zonder religie.

In de kerk worden vrijwel dagelijks diensten gehouden van allerlei soort¹, meestal een of twee diensten per dag. Nadrukkelijk staat er in de folder, dat iedereen geheel vrij is om daaraan deel te nemen.

Deze opzet betekent voor de zorgverleners, dat de grenzen tussen hun disciplines niet scherp getrokken worden. Iedereen kan op iemand anders' vakgebied vragen stellen. Zo kan een pastor vragen stellen, die op medisch gebied liggen en kan iedere werkende met een patient bidden, als dat zo te pas komt. Dat is niet alleen aan de pastor voorbehouden. Dit is een novum en ontstond door een visioen van Dorothy.

Een ander gevolg van deze aanpak is, dat het beroepsgeheim een gemeenschappelijke zaak is van de groep behandelaars. Bij de patiëntenbespreking wordt in principe alles over iedere patient gedeeld, behalve als een patient aangeeft, dat zij dat (over een bepaald onderwerp) niet wil.

2.2.3 De opdracht van Dorothy Kerin en Burrswood

De opdracht, die Dorothy Kerin op 11 maart 1912, kreeg, was: *'de zieken genezen, bedroefden troosten en het geloof brengen bij hen, die niet geloven'* (zie bijlage nr. 2). De volgende alinea's laten zien, hoe deze visie van Dorothy Kerin de grondslag is, waarop Burrswood gegrondvest is.

a) De zieken genezen

Christus is nog steeds dezelfde: 2000 jaar geleden in Galilea, nu en altijd. (Hebr. 13:8). Daarom

¹ Eucharistievieringen, lofprijzingen, gebedsdiensten, een keer per week een meditatiedienst in de gezamenlijke woonkamer en bovenal twee keer per week een genezingsdienst met handoplegging.

geneest Hij ook nu nog de zieken. Dat komt tot uitdrukking in de hele hierboven beschreven opzet en in de dagelijkse kerkdiensten, speciaal in de genezingsdiensten twee keer per week (zie vorige paragraaf). Het is niet zo, dat genezing geclaimd kan worden. God is weliswaar solidair, maar ook soeverein. Zowel degenen, die de handoplegging doen als degenen, die ontvangen, moeten zich open stellen voor God. Gods gaven kunnen alleen ontvangen worden door gebed en geloof in overeenstemming met zijn Wil.

Genezing is een teken van het dóórbreken van het Koninkrijk van God¹. Maar genezing is niet alleen een lichamelijk gebeuren. Het kan op allerlei niveaus plaatsvinden: fysiek, psychisch, naar de ziel, maar ook sociaal.

Sommige zieken, die 'niet genezen' groeien naar een aanvaarding van de ziekte. Daardoor wordt een krachtige oorzaak van het voortduren van de ziekte weggenomen².

Sommigen stijgen boven zichzelf uit en krijgen door hun aandacht voor anderen een andere kijk op hun ziekte en op hun zelfbeleving³.

Anderen zijn in staat hun lijden op te dragen aan Christus,

Weer anderen ervaren het als nabij-zijn met Christus in zijn lijden, zoals Dorothy zelf ook ervaren had tijdens haar ziekten. (2.1.5).

Voor weer anderen is hun sterven in Christus de ultieme genezing.

Maar er blijven ook altijd mensen bij wie niets gebeurt terwijl daar geen oorzaak of verklaring voor aan te geven is.

Op een dieper niveau mag genezing gezien worden als een herstel van relaties: met God, met zichzelf, met anderen. Daardoor is het erkennen van wat dat in de weg staat en berouw daarover wezenlijk voor het herstel van gezondheid. Dorothy Kerin liet daar nooit onduidelijkheid over bestaan⁴.

a.a) Het doordenken van het lijden

De focus is in Burrswood gericht op het heel worden van de mens, maar er is ook oog voor het lijden. Immers: wie met zieken werkt, wordt geconfronteerd met lijden. In Burrswoods theologie wordt het lijden grondig doordacht om het een juiste plaats te geven.

Als oorzaak van het lijden wordt gezien: de vrijheid om zichzelf te zijn, door God ingeschapen in de schepping. Maar: het lijden biedt de mogelijkheid tot groei en vernieuwing. Er is verbinding mogelijk met het lijden van Jezus (3.3.2). Toch blijft er altijd een lacune: we zullen het laatste van het lijden nooit begrijpen.(2.1.5)

b) Het troosten van de bedroefden en het brengen van geloof aan wie niet geloven

Van deze twee laatste delen van haar opdracht wordt het troosten van de bedroefden betracht in een onvoorwaardelijk nabij zijn van de ander in diens pijn en verdriet. Daarin wordt een ruimte geboden, waarbinnen de moeilijkste dingen besproken en onder ogen gezien kunnen worden.

Anderen het geloof brengen betekent niet: actief evangeliseren. Veel meer zijn het de serene sfeer, de houding van alle werkenden, het centraal staan van de hele mens en het daaraan genezen die getuigen van het evangelie.

¹ H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*. Kok, Kampen 2006, 288.

² Idem 201

³ Zie ook: R. Harris, *Lourdes*, Geschiedenis van een religieus fenomeen, Amsterdam, 1999, 323.

⁴ D. Kerin, *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952 xx.

2.2.4 De genezingsdiensten

De genezingsdiensten worden van alle diensten wel het drukst bezocht. Daarbij moet worden opgemerkt, dat die sinds 2005 ook toegankelijk zijn voor en daadwerkelijk bezocht worden door mensen van buiten het centrum.

Tijdens de genezingsdiensten, waarvan er een orde van dienst is, die door Dorothy Kerin is ontworpen, is handoplegging en gebed de manier om genezing af te smeken. De handoplegging gebeurt tijdens de dienst door mensen uit de hele organisatie, dus ook, maar niet alleen, door gewijde bedienaren. Dorothy Kerin deed handoplegging altijd met een priester, die naast haar stond en een hand op haar schouder legde. Daarmee drukte zij uit, dat de genezende kracht door de Kerk van Christus kwam¹.

De echtgenote van een Anglicaanse priester, die ook wel eens handoplegging deed, vertrouwde ons toe, dat zij en haar man na de dienst altijd erg moe waren.

2.2.5 De orden van dienst

De orde van dienst van 1989 (1989) gaat terug op het werk van Dorothy Kerin zelf. De ‘Worship and Prayer with the Laying on of Hands...’ (Worship) is van latere datum. Die wordt niet vermeld.

Deze diensten der genezing zijn met opzet sacramenteel en niet charismatisch. In de eerste plaats omdat Dorothy Kerin in de Anglicaanskatholieke traditie stond, maar ook omdat zwaar zieke mensen de rustige en voorspelbare diensten in Burrswood beter waarden dan een charismatische dienst met haar meer dramatisch en wonderbaarlijk karakter.² Wel constateert H. de Vries, dat er nu wat meer charismatische teksten in de dienst der genezing worden gebruikt dan vroeger.³

a) Opzet van de orden van dienst

‘1989’ begint met een ruime voorbereiding door lied en gebed. De woorden zijn troostend en hoopgevend. Er volgt dankzegging voor Gods genezende werk. In de voorbede wordt gebeden voor allerlei aspecten die met genezing te maken hebben, zoals bijvoorbeeld ook voor de werkenden in de ziekenzorg etc. Dit komt voor de lezing met de overweging. In ‘1989’ wordt psalm 91 gebeden. In ‘Worship’ komen lezing en onderrichting eerder aan bod en komt daarna de voorbede.

In beide diensten is er ter voorbereiding op de handoplegging een overweging van zonden met schuldbelijdenis en absolutie, dit in overeenstemming met de visie van Dorothy Kerin⁴. Dan komt het ‘Onze Vader’ waarna in ‘1989’ degenen, die de handoplegging gaan doen een gebed uitspreken, waarin ze zichzelf aan God geven en vragen hun leeg te maken en hun handen te gebruiken tot zijn glorie. Dan begint de handoplegging, eventueel nog voorafgegaan door: ‘Een manier van bidden’ van Dorothy Kerin, dat zij in 1936 in Chapel House schreef (zie bijlage II). Dat komt in ‘Worship’ niet voor. Daar wordt Jer. 14:17 gebeden. ‘1989’ sluit af met dankgebed,

¹ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 154.

² H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*. Kok, Kampen 2006, 314.

³ Idem 319.

⁴ Kerin, D. *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952 xx.

zegen en het lied: 'Lead me Lord', 'Worship' heeft eerst nog een lied en een gebed extra voor de zegen en geen vaststaand slotlied.

Wij hebben deelgenomen aan de genezingsdiensten en zijn daar zeer gezegend.

2.3 Vruchten voor de Anglicaanse Kerk.

2.3.1 Acorn Christian Healing Trust

Deze stichting is in 1983 in het leven geroepen door bisschop M. Maddocks en zijn vrouw Anne. Bisschop Maddocks schreef het boek: *The Christian Healing Ministry*, dat een veelgebruikt standaardwerk geworden is in Groot Brittanie.

De stichting heeft tot doel de visie van Dorothy Kerin in de Anglicaanse Kerk ingang te doen vinden. Dit heeft in 2000 geleid tot een rapport en handboek: 'A Time to Heal', waarin richtlijnen worden aangereikt voor een praktijk van genezend handelen in de Anglicaanse Kerk. De eerste conferentie van 'apostolates', zoals de medewerkers genoemd worden, was in 1986. Het werk groeide gestaag. Er kwamen 8 regio's en meer medewerkers.

a) Initiatieven

Maar er ontstonden ook tal van initiatieven als gevolg van de doelstelling van de Acorn Christian Healing Trust, waarvan er een was het openen van een gebedshuis door een Anglicaans en een Rooms katholiek voor mensen, die rust en hulp, een luisterend oor en liefde nodig hadden. Een ander door een dokter en een priester bij Bristol, die bestudeerd hadden hoe de reguliere geneeskunde en religie konden samenwerken.

b) 'Christian Listeners'

Een andere lijn van werken was het luisteren, een van de pijlers onder het werk van A.C.H.T. 'Christian Listeners' zijn mensen, die speciaal geselecteerd zijn door plaatselijke artsen en geestelijken. Zij zijn opgeleid om in alle rust en zonder oordeel te luisteren naar patiënten, die naar hen worden doorverwezen. Ook artsen en verpleegkundigen melden zich aan voor de cursussen in luisteren.

c) Whitehill Chase

Whitehill Chase, een landgoed in Bordon werd in 1984 aan A.C.H.T. aangeboden. Na overleg werd daar het centrum van A.C.H.T. gevestigd. Het blijkt aan een behoefte te voldoen.

d) De drie pijlers van het werk

De drie pijlers, waarop het werk rust zijn:

- o luisteren, zodat mensen tot spreken komen en door de aandacht en de liefde (van God) hun waardigheid en kracht hervinden,
- o genezing als partner zijn in het vermogen van God om wonderen te verrichten enerzijds en geduldig te werken met de gegeven deskundigheid en therapieën anderzijds,
- o verzoening door onder ogen te zien wat daarvóór ontweken werd en in kracht de nieuwe mogelijkheden en uitdagingen aan te gaan, die genezing of juist het verder moeten leven met functieverlies hebben gebracht.

e) Anglicaans - Rooms Katholieke bisschoppenconferentie

Veel bisschoppen van de Anglicaanse en de Rooms Katholieke Kerk kwamen op initiatief van

A.C.H.T. bijeen voor een conferentie in hun regio. De bedoeling was, dat zij adviseurs zouden aanwijzen t.b.v. de bediening van genezing. Inmiddels waren drie van deze adviseurs part time leden van de A.C.H.T.

f) De Lambeth Conference of 1988

(Mede)als gevolg van de activiteiten van de Acorn Christian Healing Trust ter bevordering van genezing van zieken in de Anglicaanse Kerk werden in het rapport van deze conferentie alle bisschoppen van de Anglicaanse Kerk ertoe aangespoord tot de bediening van genezing aan te zetten, daarop toe te zien en er zelf in hun dioceses bij betrokken te zijn (art. 79-86)¹ aangezien het een evangelische opdracht is voor de Kerk van Christus.

g) Gebed als bron voor de kerken

A.C.H.T. wil de Kerk van Christus, zoals Hij die bedoeld heeft, dienen. Gebed is het krachtigste middel daartoe. In gebed wordt ook inspiratie ontvangen voor de weg, die gegaan kan worden. De praktijk heeft inmiddels wel uitgewezen, dat de bediening van genezing groei geeft aan de Kerk, die daardoor een helende Kerk wordt².

2.3.2 'A Time to Heal'

Een ander gevolg van de activiteiten van de Acorn Christian Healing Trust zijn het rapport en het handboek onder bovengenoemde titel, uitgegeven in 2000 door een werkgroep, ingesteld door de House of Bishops van de Anglicaanse Kerk. Daarin worden richtlijnen geschetst voor genezing zowel binnen de diocesane en parochiële context als binnen de context van het ziekenhuispastoraat. De ondertitel van dit handboek is: 'De ontwikkeling van een goede praktijk in de bediening der genezing'.

a) Handreiking naar de wereld

In het voorwoord wordt gezegd, dat de bediening der genezing één manier is, waarop de (Anglicaanse) Kerk een handreiking doet naar de wereld in overeenstemming met haar zending om de Blijde Boodschap naar de wereld te brengen. Het is een bediening, waar de wereld een grote behoefte aan heeft. Dat blijkt uit de groeiende interesse in de dienst der genezing. In veel parochies gaat deze praktijk een steeds groter wordende rol spelen. Het handboek wordt aanbevolen aan ieder, die betrokken is bij dit vitale deel van de pastorale dienst van de Kerk, in samenwerking met anderen, die zich bezig houden met genezing en gezondheidszorg. Het is bedoeld voor studie en overweging en ter begeleiding van passende actie in diocesen en parochies.

b) Praktische handleiding

Het handboek is een praktische handleiding, bedoeld voor brede verspreiding onder gewijde en niet-gewijden t.b.v. een goed begrip van deze dienst van de Kerk. Behalve bijdragen uit diverse kerkprovincies van de Anglicaanse Kerk vindt men ook de neerslag van ervaringen met de dienst der genezing.

¹ M. Maddocks, *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 305

² Idem 246.

c) Gedegen voorbereiding nodig

Het handboek beveelt een gedegen voorbereiding aan op het integreren van de dienst der genezing in een parochie. Deze dienst houdt de belofte in van de toekomst van het Rijk van God op aarde en dus van geheelde mensen, maar ook van een geheelde schepping. Maar dat vraagt om eerst te onderzoeken, hoe de betreffende parochie staat tegenover dienst der genezing en wat deze praktijk in de weg staat¹.

d) Problemen analyseren

Het vraagt iedere parochiaan om zijn relaties te onderzoeken, met God, met anderen, met de wereld en waar nodig vergeving te vragen en een nieuwe start te maken. Dan moet er gemeenschappelijk gezocht worden naar wat de plaatselijke problemen zijn als gebroken relaties en families, werkloosheid, vandalisme, of minder zichtbare zaken zoals misbruik, huiselijk geweld, discriminatie, occulte praktijken, maar ook zwaar verlies, geestesziekte, uitsluiting etc. De parochie kan bekijken, welke mogelijkheden er zijn om zaken aan te pakken².

e) Moeilijkheden en aandachtspunten

Het handboek geeft aan welke moeilijkheden en aandachtspunten zorgvuldige aandacht behoeven. Juist daarin biedt zij handreikingen en richtlijnen om problemen te voorkomen. Goede scholing en bekwaam toezicht zijn noodzakelijk, maar vooral het gebed van iedere parochiaan. Dat geeft ook aan, dat iedereen aan deze dienstbaarheid kan deelnemen, ook als hij geen 'gave van genezing' heeft.

f) Geheele Kerk

Het rapport wijst er ook op, dat de handoplegging tijdens de Eucharistieviering kan plaatsvinden, maar ook in een speciale genezingsdienst in oecumenisch verband. Dat kan de wonden tussen de kerken helen, stelt de Kerk dan met vreugde vast.

2.4 WholeCare

WholeCare is een christelijk initiatief op het gebied van gezondheidszorg voor heel de mens. Zij brengt professionele hulpverleners samen, die allen zorg willen verlenen aan de *hele* mens. Zij is ontstaan uit meerdere bronnen, zoals zij zelf zegt, maar zij noemt geen andere bronnen dan het rapport 'A Time to Heal' van de Anglicaanse Kerk. Wel valt op, dat alle voormannen een stevige band hebben met het genezingswerk van Dorothy Kerin of met de Anglicaanse Kerk. Michael Harper was vroeger arts en pastor in Burrswood. Russ Parker was sinds 1995 directeur van de Acorn Christian Healing Foundation en Dr. Geoffrey Clarke beoefende het apostolaatschap bij de Acorn Christian Healing Trust (Dat is daar een functie³). Alleen Dr. Mike Sheldon is 'alleen maar' gehuwd met een Anglicaanse vrouwelijke priester. Welke functies zij precies bekleden in de organisatie wordt niet vermeld.

Uit de ervaringen met genezing door Dorothy Kerin en in Burrswood is een definitie van gezondheid ontstaan, die recht doet aan de hele mens. Wij vonden hem op het internet op www.WholeCare.org;

¹ House of Bishops of the General Synod of the Church of England, *A Time To Heal* Northampton 2000, 4.

² Idem 4.

³ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 238.

2.4.1 Definitie van gezondheid

De definitie van gezondheid van Wholecare¹, richt zich op het vermogen van de mens, zoals het vermogen om:

- o de waarheid omtrent zichzelf te kunnen begrijpen en een juist zelfbewustzijn te bezitten
- o zich aan te passen aan veranderende situaties (zowel intern als extern), en daar mee om te kunnen gaan
- o zich vervuld te voelen en de gestelde doelen in het leven te kunnen realiseren goede relaties te onderhouden met anderen
- o zijn vertrouwen te richten op rechtvaardige zaken
- o de reis door het leven te laten uitmonden in volwassenheid (rijpheid)
- o in een goede relatie te staan tot het Transcendente (God).

Door deze facetten te onderscheiden, hebben hulpverleners een handvat bij het luisteren en kunnen zij doelgericht doorverwijzen als een probleem niet hun competentie is. Zo kunnen allen, die werken aan genezing, zinvol samenwerken.

2.4.2 Benadering van ziekte

Ziekte wordt door Wholecare gezien als wat de zieke in zich *ervaart* als ziekte. Dat kan voor iedereen verschillend zijn. Het verhaal, dat de zieke over zijn ziekte verteld, wordt gezien als het ware verhaal over diens gezondheid². Ruth Harris merkt op³ in haar commentaar op de benadering van de onderzoekers van wonderen in Lourdes, dat het persoonlijke verhaal voor de onderzoekers in het geheel niet telt, terwijl Harris door voorbeelden juist laat zien, hoe relevant die verhalen zijn.

Door goed te luisteren wordt de mens geholpen diens ziekte begrijpen waardoor hij de mogelijkheid krijgt actief deel te nemen aan het genezingsproces. Met professionele hulp kan de zieke geleerd worden zijn/haar leven weer op het goede spoor te krijgen.

2.5 Besluit

In dit hoofdstuk hebben we het leven en werk van Dorothy Kerin en het door haar opgezette centrum voor christelijke genezing Burrswoud beschouwd. Daarin is gebleken, God nog steeds mensen geneest, zoals Dorothy Kerin de verkondigde. Maar ook, dat genezing meer is dan alleen een lichamelijke gebeurtenis. Alle dimensies van de mens, de lichamelijke, de psychische, de geestelijke en de sociale kunnen de oorzaak zijn van ziekte. Op alle dimensies kan daarom genezing plaatsvinden.

We hebben door het bestuderen van het leven en werken van Dorothy Kerin en de praktijk van Burrswoud geleerd, dat genezen een meervoudig fenomeen is (2.2.3 a).

Het feit, dat een wonder gewoonlijk gedefinieerd wordt als een plotselinge onverklaarbare genezing, doet het genezende werk van Christus in deze tijd geen recht.

Dat zal werkenden in de zorg voor hun zieke medemens er echter niet van weerhouden het wonderbare werk van Christus in deze wereld te erkennen.

¹ www.WholeCare.org , artikel van Dr. Mike Sheldon.

² R. Harris, *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam, 1999, 320.

³ Idem 320-321.

Hoofdstuk 3. Nieuwe mogelijkheden voor de RK Kerk

3.1 Wat betekent de praktijk van Burrswood voor de RK Kerk?

In dit hoofdstuk zullen wij nagaan, wat ‘Burrswood’ voor nieuwe inspiratie en mogelijkheden biedt voor de RK Kerk. Daarbij gaan wij uit van de genezende kracht die haar door Christus gegeven is¹, omdat die haar ultieme bron van genezing is.

Wij zullen de ‘middelen’, die de kerk ter beschikking staan om Christus’ opdracht tot genezing uit te voeren, onder de loep nemen. Daarbij vergeten wij niet, dat de opdracht tot genezing verbonden is met de opdracht tot verkondiging van het Rijk Gods. Immers: waar genezing plaatsvindt, breekt het Rijk van God door².

De onderdelen, waarop Burrswood zich onderscheidt in haar benadering van ziekte en genezing (2.2) zijn: haar holistische aanpak haar integrale aandacht voor de hele mens en dus voor alle dimensies van de mens, het daarbij behorende interdisciplinaire overleg, gebed en geloof, die wezenlijk zijn voor alle hulpverleners, het werken in oecumenisch verband en de dagelijkse kerkdiensten waaronder twee maal per week de genezingdienst.

3.1.1 Genezing volgens de Kerk

De RK Kerk kent het gebed, maar is onduidelijk in haar benadering van genezing. Zij heeft zich eeuwenlang gericht op het zielenheil van de mensen (zie 1.2.1) en zich in veel mindere mate beziggehouden met het fysieke. De vertaling van Joh. 6:63: ‘Het is de Geest die levend maakt, vlees alleen is daarvoor niets waard’, kan daarop invloed gehad hebben. (De Willibrordvertaling geeft: ‘het vlees is van geen nut’. De SV en de NBG vertalen in dezelfde geest. In het Grieks staat er³: ‘ὁ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν’. Letterlijk vertaald: ‘Het vlees helpt/baat niets’).

Paus Paulus VI zegt in 1975, dat ‘Christus’ verlossende liefde alleen de ziel wil genezen, vooralsnog zonder het lichaam te verlaten.’ (zie 1.2.6.a) Hij meende, dat het werkingsgebied van de kerk voornamelijk bovennatuurlijk was; ‘dat van de sacramenten’. Hij staat daarmee in een lange traditie.

Maar degenen, die onder ‘genezing’ ook de genezing van het lichaam verstaan, kunnen eveneens wijzen op een heel oude traditie: behalve die van de brief van Jakobus ook de evangelies en het leven en handelen van Jezus zelf. De psalmist, die van nog vroeger datum is (500-300 v. Chr), zingt ook over lichamelijke genezing (Ps. 30).

De ‘theologie van het lichaam’ van Paus Johannes Paulus II herneemt de visie, dat het lichaam juist uitdrukking is van de geest⁴. Zijn theologie werkt voornamelijk een nieuwe visie op het huwelijk uit, maar misschien wordt de erkenning door deze paus, dat het Rooms Katholieke geloof juist op het lichaam gebaseerd is⁵ op termijn ook doorgetrokken naar het belang dat de

¹ Zie inleiding

² H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*. Kampen 2006, 314.

³ Nestle-Aland Novum Testamentum Graece Deutsche Bibelgesellschaft Stuttgart 1898 en 1979.

⁴ Johannes Paulus II *Catechism on human love, Cycle 1*. General audiences 20 februari 1980, Pauline Books and Media, zp 1997.

⁵ Idem zp 1997..

kerk gaat hechten aan lichamelijke genezing. Daar kan een interdisciplinaire samenwerking met de wetenschappelijke disciplines in de zorg voor de gezondheid van mensen bij horen.

3.1.2 Het gebed

a) De kracht van het gebed

De kerk is voornamelijk gericht geraakt op zielenheil. Maar uit het ‘verhaal van God met de mensen’ doorheen de geschiedenis, blijkt, dat mensen telkens weer lichamelijk genezen zijn. Dat geeft ons dus een degelijke grond om niet alleen te hopen op lichamelijke genezing, maar deze zelfs te verwachten.

Jakobus legt in de gekozen perikoop (zie 1.1) de nadruk op het gebed. Men kan voor zichzelf bidden of vragen, of een ander voor je bidt. Jakobus benadrukt, dat het bemiddelende gebed van een rechtvaardige kracht heeft en wordt verhoord en illustreert dat met het voorbeeld van Elia. In Jak 1:7 zegt hij, dat de mens daarbij niet moet twijfelen.

Dorothy Kerin noemde het gebed: ‘The most powerful and penetrating force in the world’¹. Maar dat betekende volgens haar niet, dat Hij op stel en sprong reageert en precies zoals wij dat willen: ‘He [God] hears our every prayer but in His Love make times and ways His own’².

Zelf droeg zij in haar gebeden de persoon waarvoor zij bad op aan Gods Wil³. Zij deed dat zonder woorden (zie bijlage 4). Ook in Burrswood is het gebed een kerngebeuren in de praktijk van het pastoraat. Er worden verschillende soorten gebed onderscheiden⁴.

De Kerk hecht grote waarde aan het gebed. Religieuze orden, die op beschouwing gericht zijn, worden door hun gebedspraktijk zelfs vrijgesteld van apostolaat (CIC can. 674). In 1.1.1.3 hebben wij al laten zien, hoe het gebed (het leven van) de Kerk kan voeden en opbouwen. Er is in de gezondheidszorg geen andere discipline van hulpverleners, die met en voor de zieke bidt, omdat dat tot hun werkvormen behoort. Dit is dus bij uitstek een competentie van de Kerk, waardoor mensen wezenlijk geholpen worden en genezing wordt gebracht.

In onze opleidingstijd tot verpleegkundige (begin zeventiger jaren) werd het bidden voor de zieken door de nonnen, die tot kort vóór onze opleiding de ziekenverpleging leidden, belachelijk gemaakt. Ze hadden beter iets voor de zieken kunnen dóen, werd er gezegd. Maar hun bidden had dus wel degelijk grond in Jak. 5:13-18.

Ook in Burrswood wordt er door de werkenden niet alleen therapeutisch gewerkt, maar ook gebeden⁵.

Ook het handboek ‘A Time to Heal van de Anglicaanse Kerk legt nadruk op gebed ter ondersteuning (support) van de dienst der genezing. Zij beveelt aan, dat iedereen steun verleent door te bidden ‘door persoonlijke of gemeenschappelijke voorbeden, in persoonlijk gebed of

¹ H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 220, noot 104.

² Idem 228.

³ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 295.

⁴ H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 304. Hij onderscheidt soaking prayer, dat een gebed zonder woorden is, gut prayer zijnde een gebed van empathisch invoelen, ‘on the alter prayer’ een gebed van loslaten en overgave aan God en payers of affirmation and authority, het binden van een ziekte of een geest in de Naam van Jezus.

⁵ Maandag: Burrswood Prayer evening for the Community, donderdag: 9.30 uur: Community Communion.

gebedsgroepen en in diensten'. Ook mensen, die niet de gave van genezing of andere gaven hebben zijn op deze manier waardevol voor de genezingsbediening¹.

Er wordt aanbevolen te bidden voor de mensen, die de handoplegging doen, speciaal voor hen, die mensen van kwade invloed bevrijden. Verder wordt er gebeden voor degenen, die genezing zoeken. Daarbij moet erop gelet worden, dat hun privacy niet geschonden wordt en dat ze alleen bij name genoemd worden, als daarvoor toestemming gevraagd is².

Uit recent onderzoek van S. Bantzinger³ is gebleken, dat in Nederland 35% van de mensen zegt, dat zij kerkelijk zijn, zegt 60% dat zij (regelmatig) bidden en dat onder allerlei omstandigheden. Dan zal er toch nog wel iets leven onder de mensen.

Het zal niet eenvoudig zijn uit te vinden, in hoeverre dat verschil te maken heeft met het gegeven, dat Harris opwerpt, nl. dat mensen die de grot in Lourdes bezochten daartoe ook gedreven werden, omdat ze daar zonder bemiddeling van de hiërarchie Maria en Jezus konden ontmoeten en hun eigen religieuze beleving konden hebben⁴. Misschien gaat de kerk daar liever aan voorbij. Maar als het waar is, is het beter om dat onder ogen te zien en uit te vinden, hoe de kerk daarmee omgaat, dan het te negeren en in het luchtledige te blijven werken.

b) Openstellen voor Gods Wil

Dorothy Kerin zegt, dat de grote meerderheid barrières opwerpt tegen het zichtbare en het onzichtbare. Ze dringt erop aan, dat wij ons (in ons gebed) open stellen voor Gods handelen. Dan komt er volgens haar een 'great inrush of spiritual glory and beauty'⁵. Heel haar leven heeft zij door haar manier van doen aangetoond, dat God in staat is machtige werken te verrichten, als wij ons daarvoor open stellen (zie 2.1). Ook het 'Fellowship prayer (bijlage nr 6), dat weergeeft wat in 1 Kor 2:9 staat: 'Wat geen oog gezien heeft en geen oor gehoord en in geen mensenhart is opgekomen: al wat God bereid heeft voor wie Hem liefhebben', opent ons voor de verwachting van werken van God, die ons voorstellingsvermogen te boven gaan.

Als wij ons vastleggen op onze ideeën van wat zou moeten gebeuren, dan zullen wij zeggen, dat God ons gebed niet verhoord heeft, als er niet precies gebeurt wat wij gevraagd hebben. Maar als wij God de ruimte geven om zijn werken te verrichten op zijn tijd, dan zullen wij misschien verbaasd staan over de wijze, waarop een situatie veranderd is door ons gebed. Zonder die openheid zouden wij dat over het hoofd hebben kunnen zien. Op die manier kunnen wij misschien naast (of voorafgaand aan) (geleidelijke) lichamelijke genezing ook emotionele, mentale en spirituele genezingen opmerken, zoals in 2.2.3.a beschreven is.

Voor Dorothy Kerin is het geloof in en de liefde voor Christus en het gericht zijn op de bedoelingen van God uiteindelijk belangrijker dan het zoeken naar lichamelijke genezing⁶.

c) Zonde en vergeving

Jakobus zegt, dat het 'gebed in geloof' zieken zal redden en de zonden van de zieke zal vergeven (5: 15). Het is zeer belangrijk, dat ieder, die God bidt om genezing, bij zichzelf nagaat, of er iets

¹ House of Bishops of the General Synod of the Church of England, *A Time To Heal* Northampton 2000, 10.

² Idem 39.

³ S. Bantzinger, *Still Praying Strong*, zp 2007.

⁴ R. Harris, *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam 1999, 367.

⁵ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading 1991 en 1999, 23.

⁶ Vries, H. U. de *Om heil en genezing te vinden*. Kampen 2006, 205.

tussen God en hem/haar staat, dat het contact in de weg staat. Daarvoor is een grote openheid en eerlijkheid vereist om onder ogen te kunnen zien, wat er aan mankeert.

Jakobus dringt er daarna op aan, dat men elkaar de zonden belijdt om te genezen. Deze praktijk is geheel verdwenen. Daarvoor is het boetesacrament (CIC, can. 959-997) in de plaats gekomen. We zijn nu meer geneigd om dat het sacrament van verzoening te noemen. In hun adventsbrief van 2007 noemen de bisschoppen het: het sacrament van boete en verzoening.

Het is zeer goed mogelijk, dat een zieke zelf aangeeft, waar het in zijn/haar leven misgaat, als zij zijn/haar verhaal over de ziekte vertelt. Als men bijvoorbeeld in een pastoraal gesprek op het punt van de vraag om verzoening komt, heeft de RK Kerk het sacrament van de verzoening, waarbij vergeving verkregen kan worden. Ook dit is een bijzondere competentie van de kerk, die verder in de gezondheidszorg niet voorkomt. Het kan het genezingsproces in zeer gunstige zin beïnvloeden (zie 2.2.3.a).

3.1.3 Het geloof

Een ander belangrijk aspect van genezing is het geloof. Dorothy Kerin zei, dat mensen genezen worden ‘door gebed *en geloof* in overeenstemming met Gods Wil’. (zie 2.1.4)

Jezus zei vaak tegen de mensen, die Hij genezen had: ‘Uw geloof heeft u gered’. (bijv. Luc. 7:50, 8:48)

Het geloof is een gave van de Geest zoals er staat in 1 Kor 12:9: ‘(Want aan de een wordt door de Geest gegeven.....) en aan weer een ander: geloof door diezelfde Geest (en aan weer een ander genadegaven van genezingen door de ene Geest)’

Iedereen kan God bidden om die gave van het geloof, zodat zij gesterkt wordt in het geloof. Maar het ‘Heer ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp’ (Mc. 9:24 NBG) is een grote troost voor wie op een bepaald moment niet stevig genoeg in zijn schoenen staat.

a) Geloven om te verkrijgen

Op vele manieren worden wij in de Bijbel opgeroepen om te geloven, waarbij dan beloofd wordt, dat gegeven zal worden wat gevraagd is. Een voorbeeld: Mc. 11:21-24: daarom zeg ik u: alles waar ge om bidt en vraagt, vertrouw erop, dat ge het krijgt en het zal uw deel zijn (24). Als antwoord op het geloof van de mensen kan God hen genezen.

Dorothy Kerin zei altijd, dat wie naar voren kwam voor de handoplegging zich moest realiseren, dat zij ‘de zoom van zijn kleding’ zou aanraken. Zij vroeg de mensen, die bij haar kwamen, niet, of zij gelovig waren. Wel is opgemerkt, dat zij een zeer heilzame invloed had op de mensen, die bij haar kwamen of in haar buurt waren.¹, maar zelf zei ze altijd, dat zij de mensen niets te bieden had. Zij was slechts ‘een stukje pijp’.

In Burrswood wordt er tegenwoordig in een poging verschillende tradities bij elkaar te brengen meer nadruk gelegd op het persoonlijke geloof van degene, die om hulp vraagt. Dit is van oorsprong een meer charismatische benadering

Het geloof van mensen is weliswaar belangrijk, maar er worden ook mensen genezen, die niet

¹ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 203.

geloven¹, terwijl mensen, die zeggen te geloven soms niet genezen (2.2.3.a) Het blijft een zaak van het Rijk van God ‘reeds’ en ‘nog niet’²

b) ‘*Bidt, dat ge niet in bekoring komt*’. (Luc. 22, 40b en 46b)

In Nederland is de geestelijke verzorging niet meer zo gericht op het genezend handelen van Christus in deze tijd³. Toch laat het ‘verhaal van God met de mensen’ zien, dat dat niet terecht is. Maar als een pastor pas voor het eerst met een zieke in aanraking komt, als zij op het sterfbed ligt, dan valt het niet mee, om tot een familie, die al een heel traject met een zieke heeft afgelegd, bij diens sterfbed, te zeggen, dat God de zieke zou kunnen genezen. Het is voor familieleden dan vaak een verlossing, dat de schijnbaar onvermijdelijke dood dan maar komt.

Evenzeer was het voor de leerlingen van Jezus vrijwel ondoenlijk om te blijven *geloven*, dat Jezus de strijd niet verloren had, toen Hij gekruisigd werd. Dat ondanks zijn waarschuwing, dat ze zich niet door de schijn van het tegendeel moesten laten misleiden (Luc. 22, 40b en 46b). Dat genezing altijd nog kan wordt af en toe nog steeds bewezen. Door de eerste genezing van Dorothy Kerin (1912)⁴, door de genezing van dhr. Dolf Dormans (1999), die door de artsen was opgegeven na een darmperforatie. Hijzelf had zijn lot in handen van Pater Karel Houben gelegd. Hij raakte in coma en op voorspraak van Pater Karel Houben is hij genezen op een voor de artsen niet te verklaren wijze⁵.

Het feit, dat bij een sterfbed of bij een andere schijnbaar hopeloze situatie de deur wijd open staat om het geloof in genezing op te geven, kan, in het licht van Jezus waarschuwing aan zijn leerlingen, door de pastor / geestelijke verzorger misschien als een bekoring gezien worden. Het is altijd mogelijk, dat God iemand nog wil genezen, ‘opdat de werken van God in iemand openbaar worden’ (Joh 9: 3b). Een pastor / geestelijke verzorger kan die weg altijd open houden. Door het geloof op te geven lijkt die weg te worden afgesloten, al verwachtten de aanwezigen bij Dorothy’s sterfbed ook geen genezing. Het geloof in en de hoop op genezing is dus zelfs in schijnbaar hopeloze gevallen nog steeds geheel op zijn plaats.

Jakobus’ tekst (1.1.1) is door zijn woordgebruik open voor zowel het genezen van de zieke als het opnemen van de zieke in Christus (1.1.1 B h). Het is belangrijk voor een pastor / geestelijke verzorger, dat er goede teksten zijn, waarin die openheid goed verwoord is.

Uit het ‘verhaal van God met de mensen’ (zie 3.1.1.a) kan de Kerk opnieuw het geloof putten, dat lichamelijke genezing mogelijk is, zelfs tot op het laatst. Op grond van het woord uit Hebr. (13:8) dat ‘Christus nog steeds dezelfde is, gisteren, heden en tot in alle eeuwigheid’ kan de Kerk zich laten inspireren om zich open te stellen voor wat Hij door zijn Kerk wil doen, inclusief het helen van zijn Kerk door middel van zijn Liefde.

3.2 Voorbereiding voor een genezende praktijk in de kerk

Als de RK kerk in Nederland gaat besluiten, dat zij eraan wil gaan werken om de opdracht van Christus om zieken te genezen te gaan uitvoeren, dan is daar een gedegen voorbereiding voor nodig. Ook hier is gebed de eerste lijn, waarlangs gewerkt kan worden.

¹ R. Harris, *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam, 1999, 363.

² H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 288.

³ Idem 2006, 29.

⁴ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 10-11.

⁵ Internet, google, bericht van Katholiek Nieuwsblad

In alle parochies kan begonnen worden (met een jaar van) gebed om bijvoorbeeld goede bedienaren, om de gaven van de Geest van geloof, genezing, onderscheiding, om een voorbereiding van de parochie door inzicht in belemmeringen voor deze bediening, voor inzicht in de problemen van de plaats waar de parochie gevestigd is en de mogelijkheden, die de parochie heeft om daarin genezend bezig te zijn.

Tijdens de homilie zal de gemeenschap geïnspireerd kunnen worden tot het geloof door de gezangen, die Jezus deed in Galilea en die zijn apostelen deden na de komst van de Heilige Geest.

Ook al was zelfs het genezend vermogen van Dorothy Kerin niet gelijk aan dat van Jezus Christus, - Hij genas dóór haar heen, Jezus Christus genas zelf - en kunnen we dus een gradueel verschil vaststellen tussen toen en nu, we moeten ons terdege rekenschap geven van de vraag, in hoeverre onze houding en de houding van de parochie in gebed en geloof tekort schiet in de genezingsbediening (3.1.2.b). Dat kan een nieuwe start betekenen¹ voor het (geloofs)leven van de parochie en van ieder, die bereid is zijn/haar relatie tot God weer in een nieuw licht te beleven.

De genezingsbediening werkt niet alleen op het gebied van de persoonlijke problemen, maar ook op het gebied van het helen van de Kerk van Christus en het uitreiken naar de wereld, het helen van de relaties van mensen met zichzelf, met elkaar, met de gemeenschappen, met de schepping en met God².

Bij de voorbereiding is het belangrijk, dat er een gestaag groeiproces in acht wordt genomen, waarbij men steeds in gebed luistert naar de Heilige Geest en vraagt, hoe en in welke richting het proces voortgezet mag worden.

Vanuit de bisdommen kan het proces gestimuleerd worden door trainingen te geven voor een goede bediening door deskundige mensen en die trainingen ook bij de tijd te houden³. Zowel leken als gewijde bedienaren komen daarvoor in aanmerking. Ook is het van belang om mensen, die in de gezondheidszorg werken bij het proces te betrekken, omdat zij waardevol kunnen zijn bij pastorale nazorg, hoewel het handboek waarschuwt voor overbelasting van deze mensen⁴. Speciaal pastores in instellingen van gezondheidszorg en gevangenissen worden gevraagd om in hun parochies deel te nemen aan de genezingsbediening⁵, mede opdat er een vloeiende overgang kan ontstaan tussen intramurale en extramurale zorg. Voor gevangenen kan het betekenen, dat ze weer nieuwe mogelijkheden krijgen door een goede opvang na hun straf uitgezeten te hebben.

Het handboek geeft vele goede aanwijzingen voor allerlei zaken. Enkele punten willen wij nog onder de aandacht brengen:

- o De Anglicaanse kerk kent 'christelijk luisteren' als een vorm van pastorale zorg die bij de genezingsbediening hoort. Daarvoor zijn mensen speciaal getraind om naar mensen en naar God te luisteren. Deze vorm van pastoraat brengt heling, omdat het mededogen en onderscheiding inbrengt⁶. Van oorsprong is 'christian listening' opgezet door de Acorn

¹ House of Bishops of the General Synod of the Church of England, *A Time To Heal* Northampton, 2000, 4.

² Idem 3.

³ Idem 7.

⁴ Idem 9.

⁵ Idem 10.

⁶ Idem 9.

Christian Healing Trust¹. Ook mensen met een medisch beroep laten zich tegenwoordig door de Acorn Christian Healing Trust scholen tot 'christian listener'.

- o Voor mensen, die genezen zijn of bevrijd zijn van kwade invloed is het nodig, dat zij pastorale nazorg krijgen. Daar zal tevoren in voorzien moeten zijn, zodat die hulp op de juiste tijd geboden kan worden².
- o Er staan behartenswaardige aanwijzingen in voor het bijeen brengen van een groep mensen voor de dienst der genezing, waarin allerlei zaken staan, waarop gelet moet worden³.

Er zit een schat aan praktijkervaring in het rapport en het handboek 'A Time to Heal' van de Anglicaanse Kerk, waarmee de RK Kerk haar voordeel kan doen. Beide zijn het bestuderen waard om te zien, hoe van deze kennis en ervaring gebruik gemaakt kan worden in de Nederlandse situatie.

3.3 Verwerking van genezende praktijk in vieringen

De RK Kerk heeft vele soorten vieringen binnen haar traditie, waarin genezend handelen van de RK Kerk ingepast kan worden. Hoewel de Eucharistieviering en de Woord- en Communieviering het meest door de gelovigen worden bezocht, zijn er ook diensten van Woord en gebed en bijeenkomsten waarin de rozenkrans gebeden wordt.

3.3.1 De dienst der genezing

De dienst van Woord en gebed leent zich uitstekend voor uitbreiding tot een dienst van genezing door handoplegging daarin te integreren. Op deze wijze kan de RK Kerk op een haar niet wezensvreemde manier vorm geven aan haar geloof in genezing door Christus in deze tijd.(2.2.3). Omdat er geen officieel sacrament gevierd wordt, zou deze dienst in samenwerking met andere christenen georganiseerd kunnen worden. Een goede voorbereiding m.b.t. het thema en een follow up zijn daarbij van belang.⁴

De gestructureerde vormgeving van de dienst van Woord en gebed past goed in de traditie van de RK Kerk en wordt door veel mensen gewaardeerd om de rust, die er van uit gaat. (2.2.5)

In zo'n dienst kan ook gebeden worden om de liefde van Christus om de onderlinge liefde tussen de verschillende christelijke richtingen te doen groeien en zijn Kerk te helen (2.1.7.3). Dat geeft deze dienst een dubbele mogelijkheid voor genezing.

3.3.1.1 Handoplegging

Handoplegging is een heilzaam teken waarin de bediening van genezing in de kerk vormgegeven kan worden. In Lourdes is deze vorm gebruikelijk. Ook op dit punt kent de Kerk de bediening al en hoeft zij niet iets te doen, wat niet bij haar traditie past.

Handoplegging wordt gedaan als een speciale handeling om genezing aan te reiken. De gave van genezing is een gave van de Heilige Geest, die zijn gaven uitdeelt zoals Hij verkiest (1 Kor. 12:9). Hyppolytus schreef in de derde eeuw in zijn *Apostolische Overlevering*, dat degenen, die

¹ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 241.

² House of Bishops of the General Synod of the Church of England, *A Time To Heal* Northampton 2000, 12.

³ Idem 14 ev.

⁴ Idem 8.

zeiden de gave van de genezing te hebben, niet gewijd hoefden te zijn, omdat die gave zich in de praktijk wel bewijst¹.

Tuckwel en Flag, een vroegere pastor en een vroegere arts te Burrswood, rieden mensen met ‘natuurlijke genezende krachten’ aan deze ‘terug te geven aan Jezus Christus en ze onder zijn heerschappij te brengen’².

De pastores, die in Burrswood handoplegging doen, zeggen de gave van genezing niet te hebben. Zij zeggen wel andere gaven te hebben³. Zij zien de bediening van de dienst der genezing eerder als ‘een zaak van gehoorzaamheid en zich op een bepaald moment laten gebruiken als kanaal in Gods dienst’⁴.

De ontleding zoals Dorothy Kerin beoefende in haar voorbereiding op haar bemiddelend gebed wordt nog steeds gevraagd in de gebeden vóór de handoplegging⁵.

De huidige pastores zien de handoplegging als de ‘onvoorwaardelijke aanraking van Christus, waardoor de persoon en zijn nood volkomen worden aanvaard’ en als een aanraking van de hele gemeenschap in de zin dat de gemeenschap de persoon in nood aanraakt in de handen van de bedienaar en de gemeenschap in die aanraking zijn liefde en gebed aanbieden⁶.

Vanwege de intimiteit van de handeling moet er volgens de pastores in Burrswood⁷ en het handboek⁸ op worden toegezien, dat de personen, die deze handeling verrichten op de juiste wijze gemachtigd zijn. Om diezelfde reden wordt er ook voor gewaarschuwd om de grenzen in de bediening goed in het oog te houden.

Bij de bediening van de handoplegging zijn in Burrswood zowel vrouwen als mannen betrokken. Dorothy Kerin was een vrouw en niet gewijd. (Dat kon toen in de Anglicaanse Kerk ook niet.) Dat mannen en vrouwen nodig zijn bij de bediening van de handoplegging is in Burrswoods praktijk gebleken: als iemand te lijden heeft gehad van misbruik door iemand van de andere sekse kan een keuze uit een mannelijke of vrouwelijke bedienaar het naderen tot de handoplegging soms mogelijk maken. Dat is voor een goede bediening in de kerk dus ook van belang.

3.3.1.2 Geïnspireerd gebed

In de RK Kerk wordt er veel volgens standaardgebeden gebeden. Het bidden vanuit de inspiratie van de Heilige Geest is ongewoon in de Rooms Katholieke traditie. Alles ligt van tevoren vast. Maar bij handoplegging wordt meestal spontaan gebeden voor de speciale nood van die persoon die om genezing vraagt. Dat vraagt dus om spontaan gebed. De bedienaren moeten daarin dan ook getraind zijn.

Maar ook ligt hier een uitgelezen kans om andere kerkgenootschappen uit te nodigen, die daarmee veel beter bekend zijn. Het kan de heling van de Kerk van Christus bevorderen om anderen te erkennen in hun kracht.

¹ M. Collins, Het Romeinse rituale: pastorale zorg voor en de zalving van de zieke. *Concilium* (1991) 2, 20.

² H. de Vries, de *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 522.

³ H. de Vries, de *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 304.

⁴ Idem 304.

⁵ Idem 316.

⁶ Idem 310, noot 113.

⁷ Idem 310.

⁸ House of Bishops of the General Synod of the Church of England, *A Time To Heal* Northampton 2000, 14 ev

3.3.2 De Eucharistie

In het voorgaande hebben we gezien, dat Christus dóór het sacrament van de Eucharistie, ook dat van de Anglicaanse kerk, mensen geneest. We zagen dat bij Dorothy Kerin (zie bijlage 3), we zagen dat in Lourdes (1.3.6.c) en ook zelf hebben wij laatst nog meegemaakt, dat wij de rouw om onze overleden broer van het ene op het andere moment kwijt waren onmiddellijk na het ontvangen van de Heilige Communie en zonder dat wij daarom gevraagd hadden.

Paus Benedictus XVI dringt er - in gesprek met de Bisschoppenconferentie - op aan¹, dat ‘deze broeders en zusters van ons veelvuldig de Heilige Communie kunnen ontvangen’. Helaas schrijft hij vervolgens niet over genezing, maar: ‘Als zij op deze wijze hun relatie met de gekruisigde en verrezen Christus kunnen versterken, kunnen zij gewaar worden dat hun leven, door het aanbieden van hun eigen lijden in vereniging met het offer van onze Heer, geheel en al in het leven en de zending van de Kerk ingelijfd is’².

Dat is zeker zo, maar daarmee beschrijft de paus één van de mogelijkheden van genezing door het heilig Sacrament. Het zal toch aan de paus bekend zijn, dat in Lourdes mensen ook lichamelijk genezen zijn door het Heilig Sacrament³? Vreest hij, dat hij te overspannen verwachtingen creëert door de mogelijkheid naar genezing open te houden?

Dorothy Kerin en in haar spoor het pastoraat van Burrswood weten een goede balans te vinden tussen de hoop geven op genezing op alle niveaus en het feit dat mensen misschien niet genezen⁴.

Ruth Harris verwijst naar Jean de Beaucorps (*Les Guérisons de Lourdes*, Parijs 1913), die schrijft, dat mensen, die naar Lourdes komen ‘mogen geloven en zij doen dat ook, dat God hen kan genezen; maar zij mogen niet geloven en doen dat ook zonder uitzondering niet, dat God hen noodzakelijkerwijs zal genezen’⁵. Als mensen dat toen goed konden hanteren, waarom zouden ze dat nu niet meer kunnen?

Bedenkend wat Dorothy Kerin zei: dat wij ons open moeten stellen en dat er dan een ‘great inrush of spiritual glory en beauty’⁶ plaatsvindt, wat is er dan verkeerd aan om de mensen hoop te geven, zodat zij zich graag open stellen om Gods gaven voor hen te ontvangen? Kan dat niet tot groter vreugde leiden? Hoeveel mensen zijn al niet tot het geloof gekomen door wonderbare genezingen in hun omgeving?

Voor de Kerk zijn de wonderen evenwel van secundair belang (1.3.4). Maar als het gebeurt, waarom zou dit licht onder de korenmaat gehouden worden en wordt God de Hem toekomende eer onthouden? Het gaat ons aan het hart, dat mensen genezing zoeken en die in de Kerk niet vinden (inleiding) terwijl de leerlingen nota bene met die opdracht de wereld ingezonden zijn (Mc. 16:17-18). Zij zoeken die derhalve buiten de kerk. Zelf zijn wij daar destijds niet gelukkig in geweest.

Het gaat ons ook aan het hart, dat de kerk een noodlijdend bestaan lijdt in Europa. De nood van de mensen is groot genoeg. Hoe zou het met de kerk gaan, als zij weer opnieuw laat zien, dat zij werkelijk uit leerlingen van Christus bestaat?

¹ Benedictus XVI Paus. Sacramentum caritatis 34

² Idem 34.

³ 320, 327-328, 357

⁴ Vries, H. U. de *Om heil en genezing te vinden*. Kok, Kampen 2006 pag 228

⁵ R. Harris, *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam, 1999, 363-364

⁶ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 23.

Daar komt bij, dat Jezus tijdens zijn leven wel spreekt over het lijden van zijn leerlingen, maar dan doelt Hij op het feit, dat de leerlingen vervolgd zullen worden, omdat ze niet van deze wereld zijn (Joh. 17, 18-27).

Ziekte is in principe een lijden van een andere orde dan het lijden omwille van zijn Naam. Jezus zelf genas juist de zieken en gaf dat feit als antwoord op Johannes' vraag, of Jezus de verwachte Messias was (Matt. 11-5).

Misschien is de Kerk, alle goede bedoelingen ten spijt, wel wat te voorzichtig op dit punt?

Ook al bieden de Eucharistieviering en de Woord- en Communieviering op zich dus al genezing door het aanreiken van het Lichaam van Christus, toch zouden zij door handoplegging verrijkt worden door een nog nadrukkelijker genezingsbediening. In Burrswood doet men dat sinds 1999, juist uitgaande van de visie, dat de Heer in de Eucharistie heilzaam present is¹.

In de parochiekerken komt daarbij, dat bij handoplegging tijdens de zondagsvieringen de praktijk van genezing bij velen onder de aandacht wordt gebracht, vooral omdat veel gelovigen al gewend zijn om deze diensten bij te wonen. Bovendien kunnen zij door hun gebeden de kracht van de bediening vergroten. Daarbij schept het gebed gemeenschap (1.3) wat bevorderlijk is voor het leven van de kerk.

In Burrswood wordt handoplegging tijdens de Eucharistieviering gedaan tijdens het uitreiken van de communie. Daar zijn communiebanken, waarop men knielt. In kerken in Nederland, waar die ontbreken, zouden bidstoelen neergezet kunnen worden voor het ontvangen van de handoplegging..

Eerst ontvangen mensen de communie. Iemand anders doet (of anderen doen) de handoplegging bij mensen, die de communie ontvangen hebben. Degenen, die de communie uitreiken, onderbreken dat om ook handoplegging te doen totdat de naar voren gekomen mensen die dat willen de handen opgelegd gekregen hebben. Daarna gaat het uitreiken van de communie verder. Enkele mensen hebben daarbij de taak om toe te zien, dat er geen lange rij wachtenden komt te staan. Zij geven aan, wanneer mensen naar voren mogen gaan. Op die manier blijkt deze ceremonie ordelijk en in alle rust te kunnen verlopen.

Het spreekt voor zich, dat deze manier ook geldig is voor de Woord- en Communiediensten.

a) De uitstelling van het Heilig Sacrament

In het verlengde van de verleende genade door de Eucharistie zou in onze ogen de uitstelling van het Heilig Sacrament nog een andere manier zijn om mensen uit te nodigen om voor genezing naar de kerk te komen. Het stelt immers de blijvende aanwezigheid van Christus tegenwoordig. Zo geeft Christus daar doorheen zijn heilvolle genadegaven aan de aanwezige gelovigen. Als er een aantal mensen uit de parochie bereid zijn aan een gebedsgroep(je) deel te nemen, zouden zij daarbij een stimulerende kracht kunnen zijn in het ontvangen van de genadegaven.

Bovendien zijn mensen, die hier voor het eerst op af komen, dan niet alleen bij dit voor hen vreemde fenomeen en krijgen meteen een voorbeeld.

Een pastor, een pastorale werkende of een goed gescreende en begeleide vrijwilliger² (christelijke luisteraar?) met affiniteit voor of de gave van genezing zou ter begeleiding aanwezig kunnen zijn, in stilte of met een meer of minder meditatieve dienst van Woord en gebed.

Ook zou deze op verzoek het gesprek met mensen kunnen aangaan.

¹ H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 320.

² House of Bishops of the General Synod of the Church of England, *A Time To Heal* Northampton 2000, pag 14.

3.3.3 De ziekenzalving

Ook de ziekenzalving is een heilvol sacrament, waar doorheen de gave van genezing met bijzondere kracht aan mensen wordt aangereikt. Wat voor de handoplegging geldt, geldt in nog sterkere mate voor de ziekenzalving.

In de brief van Jakobus en in het Marcus-evangelie (6;13: Vele demonen hebben ze uitgedreven en vele zieken gezalfd met olijfolie en genezen) steunt het op een heel oude praktijk.

Een goede catechese kan de gelovigen opnieuw laten kennismaken met dit sacrament juist als sacrament voor *zieken*, zodat zij het op zijn waarde kunnen schatten en genezing door en in Christus weer durven verwachten (3.1.2.b).

In Burrswood gaan de pastores op verschillende wijze om met de ziekenzalving¹. De één gebruikt het meer als ziekenzegen bij bijvoorbeeld het vertrek van een patiënt, of tijdens een dienst van bevrijding. Een andere pastor beschouwt het als een sacrament op de wijze waarop het in de RK Kerk gezien en ermee omgegaan wordt: voorafgegaan door een goede voorbereiding (1.4). Hij dient het sacrament toe 'bij een bijzondere behoefte aan concentratie van goddelijke liefde en genade'. Hij ziet het dan ook gebeuren, dat het soms een omslag bewerkstelligt in de nood van een mens.

In overeenkomst met de traditie van de RK Kerk wordt het ook gebruikt als sacrament van de stervende.

3.3.4 Diensten in instellingen van gezondheidszorg

Aangezien in instellingen van gezondheidszorg veelal in oecumenisch verband gewerkt wordt, is op dit moment de dienst der genezing (3.3.1) en de handoplegging (3.3.1.1) het meest geschikt voor gebruik in dergelijke instellingen.

Bijzondere aandacht moet worden geschonken aan de intimiteit van de handeling van de handoplegging. Het voorbeeld van Burrswood, dat een-op-een bediening, zeker in de kamer van de patiënt, voorkomen wordt, is ten allen tijde aanbevolen.

Een ander punt van aandacht is de samenwerking tussen medische wetenschap en geloof. In een christelijke context zal het gemakkelijker zijn dan in een niet-christelijke context².

De pastores /geestelijke verzorgers zullen in volledige acceptatie moeten staan tegenover de medische wetenschap, die net zo goed door God aan de mensen gegeven is. Het is belangrijk om duidelijk te maken, welke visie er achter de dienst der genezing zit en dat de medische wetenschap volledig gerespecteerd wordt³.

3.3.4 Genezing door Maria en de heiligen

In oecumenisch verband zal er op dit vlak moeten worden uitgelegd hoe hiermee door de kerk wordt omgegaan en wat de betekenis is van de 'gemeenschap van de heiligen'. Het valt niet te ontkennen, dat mensen door hen genezen. Hun levens zijn voorbeelden voor de gelovigen. Ook valt op, dat Maria telkens de boodschap van haar Zoon onder de aandacht van de mensen brengt. Maar veel andersdenkende christenen hebben moeite met dit 'tussenvoegsel' tussen God / Christus en de mens. Bovendien is men terecht huiverig voor contact met doden.

¹ H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 311.

² Idem 520-521.

³ Idem 515.

In Burrswood wordt men daar ook mee geconfronteerd. Het betreft dan het omgaan met overledenen. Daar wordt geen contact mee gemaakt. Zij hebben daarvoor de ‘Eucharist of resurrection’¹, waarin problemen, die mensen hebben met onverwerkt overlijden van dierbaren of oude problemen met overledenen aan Christus worden opgedragen, zodat eventuele oude problemen geen invloed meer uitoefenen op het eigen leven en men overledenen kan loslaten.

3.4 Conclusie

In deze scriptie is gezocht naar nieuwe mogelijkheden voor de RK Kerk voor genezing. Wij zijn ons bewust van het feit, dat het onderwerp niet in extenso onderzocht is. Desondanks hebben wij het toch noodzakelijk gevonden om dit onderwerp op te pakken, aangezien het volgens ons ten onrechte te weinig aandacht krijgt in de Rooms Katholieke Kerk, terwijl het een evangelische opdracht is en er in andere christelijke richtingen juist een opleving lijkt te komen.

Het leven van Dorothy Kerin en het door haar opgezette Burrswood stonden model voor een nieuwe impuls.

a). Terwijl ons uitgangspunt was, dat Christus ook nu mensen nog wel degelijk geneest op het *lichamelijke* niveau, is ons door het schrijven van deze scriptie duidelijk geworden, dat genezing een fenomeen is, dat op alle dimensies van de mens plaatsvindt: op zieleniveau, op sociaal niveau, op psychisch niveau en op lichamelijk niveau.

De Kerk richt haar aandacht nog heel sterk op genezing op het zieleniveau en veronachtzaamt het lichamelijke niveau, hoewel dat door de ‘theologie van het lichaam’ van Johannes Paulus II zou kunnen gaan veranderen.

Net zo min als de aandacht uitsluitend moet uitgaan naar het lichamelijke niveau, moet zij ook niet uitsluitend uitgaan naar het zieleniveau: voor Christus telt heel de mens.

b) Ook is duidelijk geworden, dat erkenning van een genezing als wonder in eerste instantie een exclusief medische zaak is geworden (zie 1.3.4) en dus alleen op het fysieke vlak beoordeeld wordt. Door deze wijze van beoordelen zijn genezingen op niet-fysiek niveau buiten beeld geraakt. De subjectief beleefde genezing van pelgrims en de waarnemingen van hun omgeving wogen voor de kerk niet op tegen het oordeel van de medici. Dat heeft ook het geloof in genezing door God (Christus, Maria) bij de gelovigen ondermijnd². Op dat punt heeft de kerk het in de strijd tussen geloof en medische wetenschap (voorlopig?) verloren.

In Dorothy Kerins visie en als gevolg daarvan in Burrswood blijkt echter, dat deze twee richtingen geen tegenstanders van elkaar zijn, maar elkaar aanvullen.

c) De RK Kerk heeft behalve door middel van gebed en geloof altijd ‘middelen’ gehad om genezing bij de mensen te brengen: in de sacramenten en tevens door Maria en de heiligen. Maar zij is misschien te terughoudend (geworden) in het proclameren van genezing in de kerk.

d) Het feit, dat niet-gewijde bedienaren (m/v) naast gewijde bedienaren de gaven van de Heilige Geest kunnen ontvangen, ligt misschien wat gevoelig bij de kerkelijke hiërarchie in deze tijd. Natuurlijk kunnen daar allerlei dingen bij mis gaan. Maar waar gewerkt wordt onder leiding van de Heilige Geest worden die problemen toch ook altijd opgelost?

¹ H. de Vries, *Om heil en genezing te vinden*, Kampen 2006, 321.

² Harris, Ruth *Lourdes* Geschiedenis van een religieus fenomeen Amsterdam, 1999 pag. 367.

In deze scriptie hebben wij een aantal voorstellen gedaan waarmee de RK Kerk zonder haar traditie geweld aan te doen ook nu weer, maar dan nadrukkelijker, haar opdracht van Christus tot genezing van zieken met de verkondiging van het Rijk van God zou kunnen hernemen. Wij hopen dan ook, dat in een volgende adventsbrief niet alleen meer staat, dat wij 'de bedroefden troosten, de armen bijstaan en verdrukten in vrijheid laten gaan', 'net als Jezus', maar dat dan ook 'de zieken genezen net als Jezus' daarin vermeld wordt. Tot meerdere eer en glorie van Hem en tot heil van de mensen.

Literatuurlijst

Beekman O.S.B. Dom A., *Verschijsningen van Maria in West-Europa 1491-1953* Heiloo 1959.

Benedictus XVI Paus, *Sacramentum caritatis*, zp 2007.

Claes, J., Claes, A., Vincke, K. *Geneesheiligen in de Lage Landen*, Leuven 2005.

Collins, M., Het Romeinse rituale: pastorale zorg voor en de zalving van de zieke. *Concilium* (1998) 5, 11-23.

Depoortere, K., Recente evolutie rondom ziekenzalving. *Concilium* (1998) 5, 98-107.

Greshake, G., De ziekenzalving: het zoeken van de weg tussen lichamelijke en geestelijke genezing. *Concilium* (1998) 5, 87-95.

Harris, R., *Lourdes*, geschiedenis van een religieus fenomeen. Amsterdam 1999.

House of Bishops of the General Synod of the Church of England, *A Time To Heal* Northampton 2000.

Johannes Paulus II *Catechism on human love, Cycle 1*. General audiences 20 februari 1980, Pauline Books and Media zp, 1997.

Kerin, D., *Fulfilling*, a sequel to: 'The living touch' Taunton Somerset, 1952.

Klijn, Dr A.F.J. *De brief van Jakobus*. Nijkerk 1992.

Maddocks, Morris. *The vision of Dorothy Kerin*, Guildford, 1999.

Nederlandse Bedevaartorganisaties, *Lourdes*, Pelgrimsboek,. Editions Tardy, 1999.

Nelissen, Pater. *De Boodschappen* Eerste deel vanaf 1 tot 299. Kessel-Lo 2002.

Nelissen, Pater. *De Boodschappen* Tweede deel vanaf 300 en volgende. Kessel-Lo zj.

Nestle-Aland Novum Testamentum Graece Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart 1898 en 1979.

Oussoren, P. *de Naardense Bijbel*, Vught 2006.

Schillebeeckx, E. *Jezus, het verhaal van een levende*, Bloemendaal 1975.

Secretariaat Rooms Katholiek Kerkgenootschap, *Katechismus van de Katholieke Kerk*, Brussel, Baarn, Kampen 1995.

Vries, H. de, *Om heil en genezing te vinden*, De dienst der genezing en zijn plaats in instellingen van gezondheidszorg, Kampen 2006.

Bijlage

Nr. 1

Nr. 1

*My beautiful day*¹

eigen vertaling

Dorothy Kerin was genezen van haar jaren durende ziekte, toen iedereen verwachtte, dat ze zou sterven. Zelf vertelt ze: 'Op zondagmorgen 4 februari ontving ik de Heilige Communie en toen de priester met de kelk bij mijn bed kwam, zag ik daar een gouden licht vanaf stralen, dat de priester omhulde. Dat had ik nooit eerder gezien, hoewel ik gedurende mijn hele ziekbed eens per maand ter communie was gegaan, soms zelfs vaker. Het was een prachtige ervaring. De Goddelijke Aanwezigheid was inderdaad werkelijkheid. Na de dienst werd alles om me heen vaag en mistig en ik kon niets helder zien. 's Avonds vroeg ik mijn zusje om 'Blijf bij mij' te zingen, want alles was zo donker. Ze kende het niet goed genoeg om het te zingen, maar terwijl ze bij mijn bed zat met haar hand in de mijne hoorden we het zo mooi gezongen worden van het begint tot het eind. Mijn zusje hoorde het net zo duidelijk als ik en zei: 'O, wat prachtig!' We waren er zeker van, dat de heilige engelen het gezongen hadden, aangezien er verder niemand in huis was of buiten, die gezongen had.

Hierna voelde ik me in een ruimte glijden. Ik was me niet langer bewust van mijn lichaam, maar mijn ziel was overspoeld met vreugde en liefde en een transcendent gevoel van het hoogste geluk, onmogelijk om met woorden te beschrijven.

Ik ging verder en verder en terwijl ik ging, werd de weg steeds helderder, totdat ik voor mij een prachtig altaar zag, dat door engelen gevormd werd. Er waren er zes op de achtergrond en ervoor een, die mooier was dan de rest en een kelk vasthield, die hij naar me bracht en waaruit hij me te drinken gaf. Daarna verdwenen zij en terwijl zij gingen, schenen zij woorden op dezelfde toon te zingen, die ik niet kon begrijpen.

Ik ging weer verder en spoedig hoorde ik een prachtig stromend geluid en zag vanuit alle richtingen witgeklede figuren komen. Sommigen van hen hadden lelies, sommigen hadden halo's. Hun bewegingen maakten prachtige muziek; het leek of zij allemaal kwamen en gingen met een of ander duidelijk doel. Mijn woorden kunnen de buitengewone schoonheid van het tafereel noch uitdrukken noch overdrijven. Toen ik keek, zag ik de Ene naar mij toekomen. Ik dacht, dat hij voor mij kwam en ik strekte mijn handen naar Hem uit, maar Hij glimlachte en zei: 'Nee, Dorothy, jij komt nog niet'. Weer ging ik verder; deze keer leek ik een veel grotere afstand af te leggen tot ik niet verder kon, toen ik een stem hoorde, die 'drie keer 'Dorothy' zei. Ik antwoordde: 'Ja, ik luister. Wie is daar?'. Toen kwam er een prachtig licht overal om me heen en een engel nam mijn hand in de zijne en zei: 'Dorothy, je lijden is voorbij. Sta op en loop.' Hij bewoog zijn handen over mijn ogen en raakte mijn oren aan en toen opende ik mijn ogen en merkte ik, dat ik rechtop in bed zat. Mijn moeder en een aantal vrienden stonden rond mijn bed en keken allemaal zeer verschrikt en sommigen grepen naar elkaar. Ik vond het allemaal zo vreemd en ik kon niet begrijpen, waarom zij daar allemaal waren. Ik vroeg om mijn kamerjas. Ik

¹ Kerin, D. *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952, xi

zei hun, dat ik helemaal beter was en dat ik moest opstaan en lopen. Ze waren allemaal te verbaasd op te spreken of te bewegen.

De engel zei weer tegen mij: ‘Sta op en loop’. Ze brachten de kamerjas. Toen ik hem aan had, kwam ik zonder enige hulp uit bed. Een deel van het licht, dat uit de engel kwam, kwam aan de rechterkant van mijn bed. Ik legde mijn hand erop en het leidde mij de kamer uit, langs een doorgang en weer terug mijn slaapkamer in. Hoewel ik gedurende bijna vijf jaar niet gelopen had, liep ik nu heel stabiel. Ik wankelde niet in het minst; ik voelde me goed en sterk en leek helemaal niet ziek geweest te zijn. Spoedig merkte ik, dat ik honger had en vroeg om eten. Ze brachten me melk in een tuitbeker, die ik weigerde. Tenslotte ging ik zelf op zoek naar eten twee trappen lager en ik kwam terug met een echte maaltijd. Wat genoot ik daarvan! Het was het eerste vaste voedsel dat ik kon verdragen sinds lange tijd en ik had niet de minste pijn of ongemak nadat ik het gegeten had. Er waren zestien mensen in mijn kamer die allemaal erg gefopt en verbaasd waren door wat zij zagen. Ik was helemaal beter. Alle pijn had mij verlaten, mijn gezicht was hersteld en ik voelde me beter en sterker dan ik mij ooit gevoeld had, voor zover ik mij herinnerde. Het was half tien in de avond toen ik opstond en om twaalf uur ’s nachts ging ik weer in bed en sliep tot acht uur de volgende morgen. Toen ik opstond waren mijn moeder en mijn vrienden, die wisten dat ik een skelet geweest was, verbaasd om te zien, dat mijn lichaam helemaal normaal was en in perfecte conditie. Ik was tamelijk mollig, al mijn botten bedekt met stevig, gezond vlees. Dat binnen een tijdsbestek van twaalf uur! Gezegend zij God.

Nr. 2

Nr. 2

Haar opdracht¹

Op zondag 11 maart (1912 e d-v) werd ik uit mijn slaap gewekt door een stem, die zei: ‘Dorothy’. Ik kwam overeind en zag aan het voeteneind van mijn bed een prachtig licht, waaruit het gezicht van een mooie vrouw tevoorschijn kwam, die een lelie in haar hand hield. Ze kwam vlak bij me en zei:

‘Dorothy, je bent nu helemaal gezond. God heeft je terug gebracht om je te gebruiken voor een groots en bevoorrecht werk. Door jouw gebeden en geloof zul je vele zieken genezen; troost de bedroefden en breng ongelovigen tot geloof. Je zult veel tegenslag ondervinden, maar onthoud dat je driemaal gezegend bent. Zijn genade is voldoende voor je. Hij zal je nooit verlaten’.

Nadat zij met haar lelie het teken van het kruis over mij gemaakt had, verdween de gedaante en toen ik ’s morgens wakker werd, hing in de kamer nog geur van haar lelie.

Het antwoord op mijn gebeden was gekomen. Hoewel ik weet geheel onwaardig te zijn, heeft God een karwei voor mij en ik kan Hem alleen maar danken voor zijn grote liefde en bidden, dat Hij het zeer onvolmaakte kanaal, dat Hij gekozen heeft mag reinigen en waardig mag maken.

¹ Kerin, D. *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952, xvi

Haar manier van bidden¹

Op 8 april 1914 had ze nog een visioen:

‘In de ochtend van die dag werd ik uit mijn slaap gehaald door een stem die mij riep en ik kwam overeind om aan de roep te beantwoorden, die uit de kerk scheen te komen. Toen ik het portaal binnen ging, voelde ik een ongewoon mooie atmosfeer en ik vroeg mij af, of er een speciale reden was om mij hier te brengen juist op deze morgen. Plotseling kwamen drie zieke mensen, voor wie mijn gebed gevraagd was, mij voor de geest en ik realiseerde mij, dat ik naar de Heilige Mis geroepen was om hen voor de Heer te houden wat ik deed. Bij het gebed van de consecratie gingen mij ogen omhoog en ik zag boven de handen van de priester een licht in de vorm van een duif. Prachtige gouden stralen kwamen daar van af over de handen van de priester de kelk in, die nu van een overtreffende schoonheid leek te zijn. De priester was helemaal verdwenen en ik nam alleen die glorierijke kelk waar, van waaruit een diep mauve en blauwe mist opkwam, die materialiseerde tot een groot kruis. Langzaam verscheen er een gedaante op het kruis en in het centrum van de uitgestrekte handen gloeiden twee rode vlekken. Ik hield de drie zieken weer voor Hem en hoorde Hem zeggen: ‘Het is volbracht’. Langzaam vervaagde toen het visioen.

Het is onmogelijk een commentaar te geven op deze zeer heilige openbaring, maar ik wil graag het feit noemen, dat de drie lijders geheel genezen waren vanaf die tijd. Hij hoort ieder gebed van ons en beantwoordt ze alle, maar in zijn Liefde doet Hij het op zijn tijd en op zijn manier.

¹ Kerin, D. *The Living Touch* pp 38-40

Nr. 4

Nr. 4

Maddocks veronderstelt, en wellicht niet ten onrechte, dat Dorothy Kerin door dit visioen gekomen is tot haar manier van bidden voor mensen:

A LITTLE WAY OF PRAYER¹

Een zeer eenvoudige manier van bidden

Laten wij, door een daad van de wil, ons zelf plaatsen in de tegenwoordigheid van onze Goddelijke Heer. En door een daad van geloof vragen, of Hij ons wil leegmaken van ons Zelf en van elk verlangen; behalve dat Zijn Meest Gezegende Wil moge geschieden en onze harten en ons verstand moge verlichten.

Dan kunnen we al diegenen, voor wie onze gebeden gevraagd zijn, in onze gedachten verzamelen en hen allen in stilte opdragen aan Hem, zonder ook maar een enkel speciaal verzoek tot Hem te richten – noch door te vragen, noch door af te smeken - maar alleen door, samen met hen, IN Hem te rusten; niets anders verlangend, dan dat Onze Heer in hen verheerlijkt moge worden.

Door deze zeer eenvoudige benaderingswijze, maakt Hij zijn meest gezegende Wil aangaande ons bekend.

‘Want aldus geeft Hij zichzelf aan zijn geliefden in rust’.

Dorothy Kerin, Chapel House Notes, 1936

¹ M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 295.

Samenwerking tussen medische wetenschap en geloof.¹

Een volgend incident betrof een gewelddadige beroving. Ze was in kritieke toestand gevonden. Haar arts constateerde een schedelbasisfractuur en een gescheurd trommelvlies. Ze moest een maand in bed verpleegd worden.

Tien dagen na de overval steeg haar temperatuur naar 40° C. De verpleegkundige belde de arts. Iedereen in de kamer voelde een onzichtbare Aanwezigheid en zag, dat Dorothy in trance raakte. Zij zag een groots licht en midden daarin de Heer, die zijn hand op haar hoofd legde en zei: ‘Vrees niet, want ik ben met je. De tijd is nog niet daar, maar Ik kom weer’.

In antwoord op haar onuitgesproken vraag, of het vanuit het gezichtspunt van haar genezing goed was om een dokter en verpleegkundigen te hebben, zei Hij ook nog: ‘Ja, Ik zou je niet willen, verheven boven andere mensen, maar als een madeliefje in de tuin’. Dit is bepalend geweest voor de samenwerking op basis van gelijkheid tussen medische wetenschap en pastorale zorg, die kenmerkend is voor de werkwijze in Burrswood. Dat was destijds revolutionair.

Hierna was haar temperatuur gezakt tot 37,5° C!

Oecumene²

In 1959 had Dorothy Kerin een verpleegkundige aangenomen, die niet Anglicaans was. Destijds waren de regels zó, dat iemand dan het ontvangen van de H. Communie ontzegd werd.

In het visioen zag Dorothy een lange feestzaal klaar voor de gasten. De gasten zaten te wachten en zij was een van hen, maar ze zag een aantal mensen langs de kant zitten, die niet uitgenodigd waren, waaronder de verpleegkundige. Toen kwam de Heer binnen en iedereen lag voorover in liefhebbende aanbidding. Hij ging naar Dorothy, nam haar bij de hand en zette haar naast zich. Maar Dorothy zag, dat Hij met verwijt in zijn ogen naar haar keek. Hij zei haar, dat niemand van zijn toegewijde volgelingen uitgesloten mocht worden van zijn Heilige Feest. Zijn ogen rustten op de verpleegkundige. Daarna ging Dorothy naar haar toe en nam haar bij de hand en bracht haar naar de tafel.

¹ Idem 31.

² M. Maddocks *The vision of Dorothy Kerin*, Reading, 1991 en 1999, 176.

The Fellowship Prayer¹

O God,
die voor hen die U liefhebben zulke goede dingen bereidt hebt,
die 's mensen begrip te boven gaan,
vervul ons hart met zo'n liefde voor U,
dat wij, u liefhebbend boven alles,
Uw beloften mogen verkrijgen,
die al wat wij kunnen verlangen te boven gaan,
door Jezus Christus, onze Heer

¹ Kerin, D. *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1952, 7.

De spiritualiteit van Dorothy Kerin

In haar periode van voorbereiding had ze leren onderscheiden, wanneer het Jezus Christus was, die tot haar sprak. Heel haar verdere leven zou zij telkens als zij meende, dat zij een opdracht van Hem had gekregen, aan God vragen om een teken, of dit het juiste was om te doen. Soms werd het haar duidelijk door een cheque van iemand, soms door een sterk gevoel, soms door een woord etc.

Verder raadpleegde ze goede vrienden. Tenslotte zette ze dan een stap in geloof: al zag ze helemaal niet, *hoe* het verwezenlijkt zou worden, ze gehoorzaamde aan de opdracht.

En dan bleek, dat God door die stap, in geloof gedaan, de opening had om op zijn manier het plan tot stand te brengen. Van alle kanten kwam dan geld en hulp, maar ook een soms bijna onoverkomelijk lijkende hoeveelheid problemen en frustraties. Het geloof vasthouden was dan een kwestie van heel hard werken.

Ondanks alle moeilijkheden kwam alles altijd toch binnen een onwaarschijnlijk snelle tijd tot werkelijkheid. Zo leerde ze door alle beproevingen heen Hem te vertrouwen.

Door al het wonderbaarlijke dat ze zag gebeuren, werd haar motto: ‘When God guides, He provides’.

En zo heeft ze heel haar leven gebouwd om haar opdracht om de zieken te genezen en de bedroefden te troosten ruimte te kunnen geven: eerst in Londen, Ealing, daarna Chapel House in Speldhurst en tenslotte Burrswood op de grens van Kent en Sussex.

Rond de verkoop van Chapel House, Ealing en de aankoop van het landgoed Burrswood kreeg ze met problemen te maken zoals nooit tevoren. Ze leed er een aanzienlijk verlies op. Ze beschrijft die zware periode om te laten zien, dat een mens telkens weer op zijn geloof beproefd wordt. En dat ook iemand, die wéét, dat God voorziet, niet van beproevingen gevrijwaard wordt.

Het leerde haar, dat ze eerst ‘zo sluw moest zijn als een slang’¹ voordat ze ‘argeloos kon zijn als een duif’. Het bracht haar tot een diepere kennis van zijn Liefde en macht om te verlossen, niet alleen haar, maar allen met wie ze te maken had, zoals ze zelf schrijft.

In een toespraak tot haar staf, die ze inmiddels had, legde ze uit, dat *gehoorzaamheid* het belangrijkste was. Niet het kruis, dat een uitwendig teken is en een *gevolg* van Jezus’ gehoorzaamheid: ‘Niet mijn wil, maar Uw Wil geschiede’. Dat het kruis vóór de overwinning van Pasen komt, heeft zij in heel haar leven ervaren.

¹ Kerin, D. *Fulfilling*, Taunton, Somerset 1956, 76.

